

Tillæg til §16a-miljøgodkendelse på husdyrbruget på adressen Nørhedevej 26, 6880 Tarm
13. oktober 2025

Returadresse
Land, By og Kultur – Land og Vand
Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing

**NATURENS
RIGE**

Ejer af husdyrbruget på
Nørhedevej 26
6880 Tarm

Sagsbehandler
Berith Bressendorff
Direkte telefon
9974 1781
E-post
Berith. bessendorff@rksk.dk
Dato
13. oktober 2025
Sagsnummer
25-001988

Tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse af 23. september 2019

gældende for husdyrbruget på adressen
Nørhedevej 26, 6880 Tarm

Virksomhedens art:
Matrikel nr.:
Betegnelse:
Tilsynsmyndighed:
Kvalitetssikret af:

Kvægbrug
5a m.fl., Lyne By, Lyne
Husdyrbrug omfattet af §16 a, stk. 4 i husdyrbrugsloven
Ringkøbing-Skjern Kommune
PB

Indholdsfortegnelse

Stamblad:	4
Oplysninger om husdyrbruget:	4
Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 23. september 2019	5
Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse.....	6
Baggrund og kort resumé	6
Vurdering af status som IE-husdyrbrug.....	6
Biaktiviteter	6
Afgørelsen.....	6
Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen	9
Generelt.....	9
Nye og renoverede stalde	9
Udvidelse med ny køresilo	10
Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier.....	10
Formalia	12
Lovgrundlag.....	12
Høring og offentliggørelse.....	13
Klagevejledning.....	13
Udnyttelse, kontinuitet og revurdering	14
Miljøkonsekvensrapport.....	16
Krav til miljøkonsekvensrapport.....	16
Gennemgang af miljøkonsekvensrapport	16
Miljøvurderingen	17
Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.	17
Beskrivelse af husdyrbruget.....	18
Lokalisering.....	25
Forbudszoner.....	25
Afstandskrav	25
Beskyttelseslinjer	27
Samlet vurdering af lokalisering.....	27
Påvirkning af landskab	27
Samlet vurdering af påvirkningen af landskab.....	28
Påvirkning af vilde planter og dyr.....	28

Ammoniak påvirkning af natur	28
Påvirkning af bilag IV-arter	33
Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr	35
Påvirkning af jord grundvand og overfladevand.....	36
Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand.....	37
Påvirkning af naboer	38
Lugt	38
Støj og rystelser.....	42
Lys.....	42
Fluer og skadedyr.....	42
Støv.....	42
Transport.....	42
Samlet vurdering af påvirkning af nabogener.....	42
Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik).....	42
Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen.....	43
Forarbejdning af husdyrgødning.....	48
Udbringning af husdyrgødning.....	48
Alternative løsninger	49
0-alternativ	49
Egenkontrol.....	49
Konklusion	50
Bilag 1: Bygningsoversigt + ny matrikel grænse.....	51
Bilag 2: Produktionsareal	52
Bilag 3: Afløbsplan	53
Bilag 4: Tidligere godkendelser	54
Bilag 5: Adresser inden for konsekvensradius.....	54
Bilag 6: Natur	55

Stamblad:

Bedriftens ejer og driftsansvarlig	Ejer af husdyrbruget på adressen Nørhedevej 26 6880 Tarm
Bedriftens adresse	Nørhedevej 26, 6880 Tarm
Bedriftens miljøkonsulent og ansvarlige for miljøkonsekvensrapporten.	Vestjysk, Rikke Ilsøe Mogensen Herningvej 3, 6950 Ringkøbing Telefon: 96814223 E-mail: rim@vestjysk.dk
Kommune	Ringkøbing-Skjern Kommune
Ejendomsnummer (BFE)	10216040
Bedriftens betegnelse	Husdyrbrug omfattet af § 16a, stk. 4 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug
Ansøgning nr.	248369, indsendt d. 17/1-2025, ver. 2

Oplysninger om husdyrbruget:

Stalde og produktioner:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Kalvestald	819	145*	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		200*	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		300*	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Kvier	1372	1360	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kostald	1723	1400	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kalvehytter	53	40	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
Forlængelse af kostald**	946	900	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb
Velfærdsstald	1134	165*	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajle afløb
		525*	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Nye Staldafsnit				
Nye kalvehytter	190	75	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
Kalvestald	474	160	Flexgruppe: Alle Kvæg	Dybstrøelse
Andre nye bygninger				
Ny køresilo beliggende i tilknytning til den eksisterende køresilo. Siloen er 12x41m, hvilket svarer til 492 m ²				

* Ændring af staldafsnit i de eksisterende bygninger

** Ikke realiseret staldafsnit godkendt i miljøgodkendelsen fra 2019

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen	
Alle kvæg; Dybstrøelse	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	

Opbevaringslagre

Navn	Lagertype	Størrelse (m ³)	Overfladeareal (m ²)	Miljøteknologi
Eksisterende opbevaringslagre				
Gyllebeholder 1	Flydende	4565	870	Teltoverdækning
Nye opbevaringslagre				
*Ny gylletank 1 (Godkendt i 1996)	Flydende	2500	597	Teltoverdækning
*Ny gylletank 2 (Godkendt i 2021)	Flydende	3500	808	Teltoverdækning

* Gyllebeholderne er godkendt tidligere på andre ejendomme, men er matrikulært overført til Nørhedevej 26, 6880 Tarm

Navn	Lagertype	Størrelse (m ²)	Gødningstype	Gødningsandel i m ²
Eksisterende opbevaringslagre				
Møddingsplads	Fast	175	Kvæg, heste får og geder	175 (100%)

Ændringer til den eksisterende miljøgodkendelse af 23. september 2019

- Velfærdsstalden:
Lovliggørelse af etableret staldsystem. Stalden er i 2019 godkendt som en stald med fast drænet gulv med et produktionsareal på 1000 m². Stalden indeholder et produktionsareal på 525 m² med sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og 165 m² med fast drænet gulv.
- Kalvestald:
Tilretning af tidligere godkendt produktionsareal af sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) med 145 m². Der er ikke tale om et nyt produktionsareal, men produktionsarealet har tidligere været angivet for 100 m² for lavt.
Staldarealet med dybstrøelse var godkendt til 550 m². Der er etableret et staldareal med dybstrøelse på 300 m².
- Nye kalvehytter:
Pladsen med nye kalvehytter udvides og produktionsarealet udvides med 75 m².
- Ny kalvestald:
Der etableres ca. 160 m² med dybstrøelse i det nuværende silohus. Der er i dag tilladelse til en

sygeboks på 16 m² i silohuset. Dette område er inkluderet i de ansøgte 160 m². Der søges tilladelse til flexgruppen; alle kvæg.

- De to gylletanke beliggende på ejendommen Tinghedevej 1A, 6880 Tarm er matrikulært lagt ind under Nørhedevej 26, 6880 Tarm. Det frivillige tiltag med etablering af fast overdækning på de to gylletanke medtages i denne godkendelse.
- Forlængelse af kostald/lager:
Dette er endnu ikke etableret, men er bibeholdt i ansøgningen.
- Etablering af en ny køresilo ved siden af de eksisterende køresiloer. Den nye køresilo ligger over skel mellem to ejendomme som ansøger ejer. Inden køresiloen etableres vil ejendomsskellet blive flyttet.

Meddelelse af tillæg til miljøgodkendelse

Baggrund og kort resumé

Ringkøbing-Skjern Kommune modtog den 17/1-2025 en ansøgning om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget beliggende på adressen Nørhedevej 26, 6880 Tarm.

Tidligere godkendelser

Der er den 23. september 2019 meddelt miljøgodkendelse til husdyrbruget på Nørhedevej 26, 6880 Tarm i henhold til husdyrbrugsloven §16a, stk. 1.

Kort resumé

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse omfatter en ændring af husdyrbrugets produktionsareal, da de etablerede produktionsarealer ikke er etableret i overensstemmelse med godkendelsen fra 2019. Der er derfor ansøgt om godkendelse af disse ændringer, samt udvidelse af produktionsarealet med nye kalvehytter, en ny kalvestald og en udvidelse af ensilagepladsen. De nye anlæg opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger.

Der anvendes følgende virkemidler til at reducere udledninger af ammoniak:

- Der er krav om teltoverdækning af gyllebeholder 1, ny gylletank 1 og ny gylletank 2, som reducerer ammoniakemissionen fra beholderne med 50%

Vurdering af status som IE-husdyrbrug

Det er i ansøgningen oplyst at husdyrbruget på Nørhedevej 26, Tarm ikke er et IE-husdyrbrug, da husdyrbruget er et kvægbrug.

Biaktiviteter

Der er ingen biaktiviteter

Afgørelsen

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler hermed tillæg nr. 1 til miljøgodkendelse på husdyrbruget på ejendommen matr. nr. 5a, Lyne By, Lyne beliggende på adressen Nørhedevej 26, 6880 Tarm.

Afgørelsen meddeles i medfør af § 16a i Husdyrbrugsloven og på de angivne vilkår.

Tillægget omfatter ændringer på husdyrbruget i forhold til miljøgodkendelsen dateret 23. september 2019.

Tillægget til miljøgodkendelsen omfatter ændringer i de eksisterende stalde, det ansøgte ses i nedenstående tabel:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Kalvestald	819	145*	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		200*	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		300*	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Kvier	1372	1360	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kostald	1723	1400	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kalvehytter	53	40	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
Forlængelse af kostald**	946	900	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
Velfærdsstald	1134	165*	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb
		525*	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)

* Ændring af staldafsnit i de eksisterende bygninger

** Ikke realiseret staldafsnit godkendt i miljøgodkendelsen fra 2019

Samt opførelse af ny staldbygning i tilknytning til eksisterende bebyggelse:

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Nye Staldafsnit				
Nye kalvehytter	190	75	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
Kalvestald	474	160	Flexgruppe: Alle Kvæg	Dybstrøelse

Andre nye bygninger

Andre nye bygninger
Ny køresilo beliggende i tilknytning til den eksisterende køresilo. Siloen er 12x41m, hvilket svarer til 492 m ²

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler endvidere dispensation fra afstandskrav til beboelse på samme ejendom jf. § 8, stk. 1, nr. 6 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til de nye kalvehytter. Dispensationen meddeles i henhold til § 9, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. De nye kalvehytter må placeres i en afstand af 8 m fra beboelse på samme ejendom.

Ringkøbing-Skjern Kommune meddeler endvidere dispensation fra afstandskrav til naboskel jf. § 8, stk. 1, nr. 7 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug til den nye køresilo og de

nye kalvehytter. Det er en forudsætning for godkendelsen af køresiloen at matrikelgrænsen flyttes. Dispensationen meddeles i henhold til § 9, stk. 3 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den nye køresilo må placeres i en afstand af 3 m fra naboskel. De nye kalvehytter må placeres en 0,5 meter fra naboskel.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelsen sker på baggrund af ansøgning skema nr. 248369, indsendt den 17/1-2025, version 2.

Afgørelsen om tillæg til miljøgodkendelse af husdyrbruget på Nørhedevej 26, 6880 Tarm meddeles på baggrund af, at Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forurening ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet, uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til naboer, landskab, natur og miljø.

Husdyrbruget skal indrettes og drives som beskrevet i ansøgningen, samt supplerende oplysninger, indkommet til Ringkøbing-Skjern Kommune i forbindelse med sagsbehandlingen med mindre vilkårene i miljøgodkendelsen dateret 23. september 2019 og dette tillæg samt generel lovgivning stiller skærpede krav.

Følgende vilkår fra den oprindelige miljøgodkendelse dateret den 23. september 2019 falder bort/erstattes af nye vilkår i tillægget.

Vilkår 10 + 11 + 12 – vedr. godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier.

Ny gylletank 2 er godkendt i en landzonetilladelse fra 7. december 2021. Vilkårene i landzonetilladelsen er stadig gældende.

Der gøres opmærksom på, at alle ændringer af eksisterende afløb som udgangspunkt skal godkendes.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer hvor vandet afledes til nedsivning, skal der søges om en nedsivningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Hvis der er øget areal med tagflader eller befæstede arealer med afledning til vandløb, herunder dræn og grøfter, skal der søges om en udledningstilladelse hos Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der gøres hermed opmærksom på, at dette tillæg til miljøgodkendelsen ikke fritager fra krav om tilladelse, godkendelse, eller dispensation efter anden lovgivning, herunder Museumsloven. Eventuelt byggeri/ombygning må først påbegyndes, når der ligger en særskilt tilladelse til igangsættelse af byggeriet.

Forholdet til museumsloven

Der gøres opmærksom på, at sten og jorddiger, der er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven §29a, ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Ringkøbing-Skjern Kommune.

Der foreligger særlige regler for jordbearbejdning omkring gravhøje bl.a. må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes (herunder også juletræer og lignende) inden for en afstand af 2 meter fra højens yderste kant jf. §29 f i museumsloven.

Information om diger og gravhøje kan findes på www.miljoportal.dk.

Vi anmoder om, at Ringkøbing-Skjern Kommune bliver orienteret, såfremt der sker ændringer i ejerforhold eller af driftsansvarlig.

Vilkår for tillæg til miljøgodkendelsen

Konkrete bestemmelser i lovgivningen, som er generelt gældende for landbrug, er som hovedregel, ikke nævnt i dette tillæg til miljøgodkendelse. Tillægget til miljøgodkendelsen meddeles på de nedenstående vilkår.

Generelt

- 1) Husdyrbruget skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningen og med de eventuelle ændringer, der fremgår af tillægget til miljøgodkendelsen.
- 2) Godkendelsen skal være udnyttet inden 6 år fra afgørelsen er meddelt. Hvis godkendelsen kun bliver delvist udnyttet bortfalder den del der ikke er udnyttet.
- 3) Udnyttelse anses for, at foreligge når byggeriet faktisk er afsluttet eller ved konstatering af, at det der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført. Se i øvrigt afsnit om udnyttelse, kontinuitet og revurdering i Formalia.
- 4) De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.
- 5) Drifts-, indretnings-, eller bygningsmæssige ændringer, skal anmeldes til kommunen inden de påbegyndes. Kommunen vurderer, om de aktuelle planer for ændring/udvidelse/renovering kan ske indenfor rammerne af denne tillægsmiljøgodkendelse.

Nye og renoverede stalde

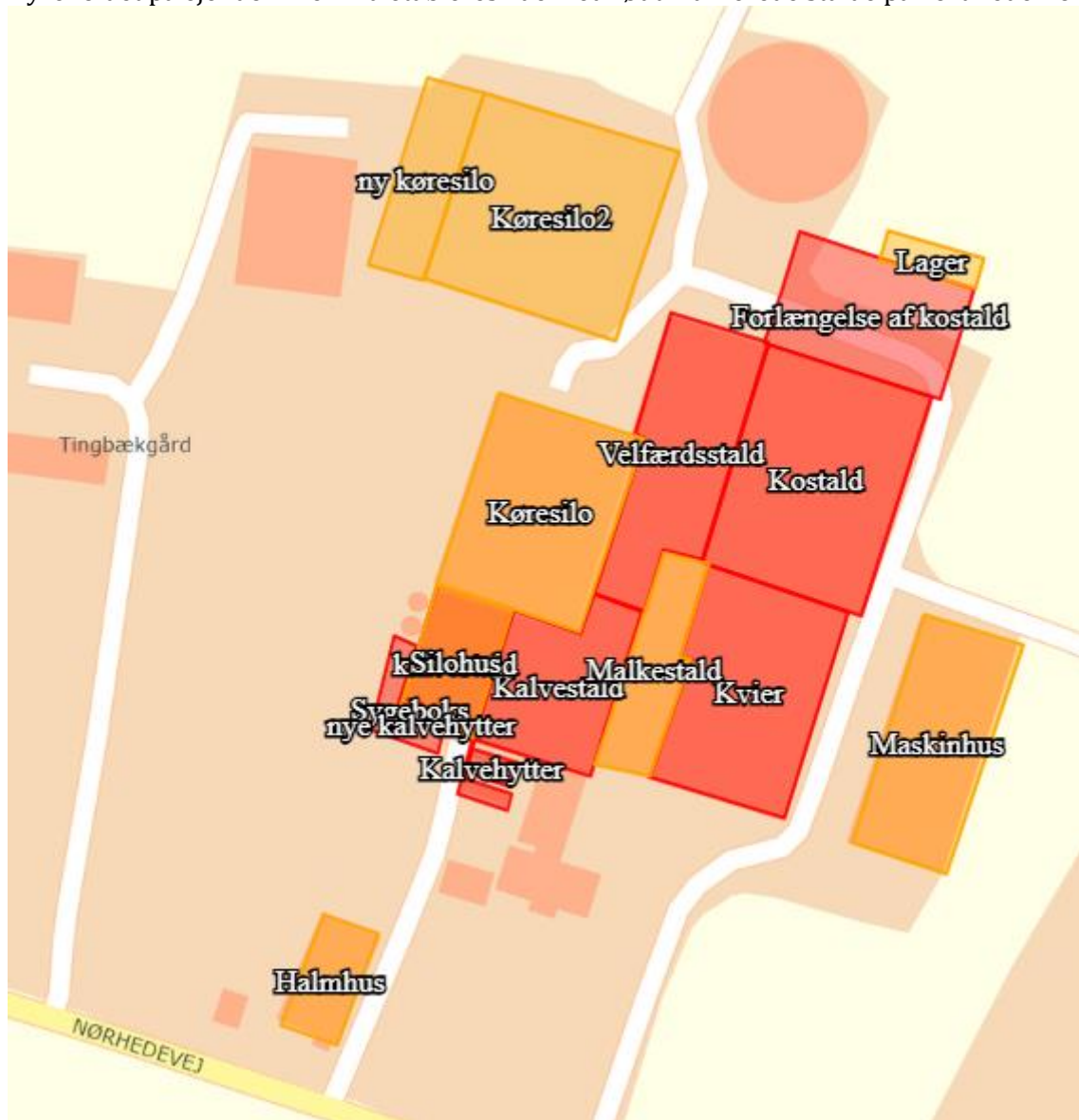
- 6) Den eksisterende velfærdsstald må produktionsarealet ændres, så det består af 525 m² med sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og 165 m² med fast drænet gulv.
- 7) Den eksisterende kalvestald må produktionsarealet ændres, så det består af 145 m² sengestald med spalter (kanal, bagskyl og ringkanal), 200 m² sengestald med spalter (kanal, bagskyl og ringkanal) og 300 m² med dybstrøelse.
- 8) Der må etableres en ny plads til kalvehytter på 190 m² med et produktionsareal på 75 m² til kalve (under 6 mdr.) på dybstrøelse.
- 9) Der må etableres en ny kalvestald 474 m² med et produktionsareal på 160 m² til flexgruppen alle kvæg på dybstrøelse.
- 10) Det nye byggeri skal opføres således, at valg af byggemateriale og farver vil falde i harmoni med de eksisterende bygninger og det omgivende landskab. Farver skal derfor være afdæmpede nuancer og materialer skal være ikke reflekterende.

Udvidelse med ny køresilo

- 11) Der må etableres en ny køresilo i tilknytning til den eksisterende køresilo. Siloen må være 12x41m, hvilket svarer til 492 m². Det er en forudsætning for godkendelsen af den nye køresilo at matrikelgrænsen flyttes som anvist i bilag 1.

Godkendte stalde, produktioner og miljøteknologier

- 12) Dyreholdet på ejendommen må etableres i de med rødt markerede stalde på kort nedenfor.

13) I stalde med dyrehold skal dyretype og staldkategori på arealer der anvendes til produktion være i overensstemmelse med oversigten nedenfor.

Staldnavn	Staldstørrelse (m ²)	Produktionsareal (m ²)	Dyretype	Staldsystem
Eksisterende staldafsnit				
Kalvestald	819	145	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		200	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
		300	Flexgruppe: Alle kvæg	Dybstrøelse
Kvier	1372	1360	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kostald	1723	1400	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kalvehytter	53	40	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
Forlængelse af kostald	946	900	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb
Velfærdsstald	1134	165	Malkekøer, kvier og stude	Fast drænet gulv med skraber og ajlefløb
		525	Malkekøer, kvier og stude	Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Nye Staldafsnit				
Nye kalvehytter	190	75	Kalve, (under 6 mdr.)	Dybstrøelse
Kalvestald	474	160	Flexgruppe: Alle Kvæg	Dybstrøelse

14) På husdyrbruget skal der anvendes teknologier til reduktion af ammoniakemission som angivet i tabellen nedenfor.

Enhed	Miljøteknologi	Driftstimer pr år	Effekt NH ₃ -N %
Gyllebeholder 1	Teltoverdækning	-	50
Ny gylletank 1	Teltoverdækning	-	50
Ny gylletank 2	Teltoverdækning	-	50

15) Miljøteknologierne skal drives som anført i tabellen nedenfor.

Enhed	Driftsvilkår teltoverdækning
Teltoverdækning	Åbning af teltdugen må kun ske i forbindelse med omrøring, tømning og udbringning af gylle. Det kan accepteres, at teltoverdækningen står åben i forbindelse med tømning og udbringning i en sammenhængende periode

	<p>på max 1 uge når der køres gylle ud. Herefter skal teltoverdækningen lukkes.</p> <p>Skader på den faste overdækning skal repareres straks, således at overdækningen altid er helt tæt. Såfremt en skade ikke kan repareres inden for en uge, skal der inden to hverdage efter skadens opståen indgås aftale om reparation. Kommunen underrettes straks herom.</p> <p>Pumpning af gylle til gyllebeholder med teltoverdækning skal ske via et dykket indløb, eller lignende, således at gyllen ikke "plaskes" ned i beholderen. Indløbet skal sikres mod tilbageløb.</p>
--	--

Formalia

Lovgrundlag

Tillægsgodkendelsen er givet på baggrund af husdyrbrugsloven, hvor krav efter VVM-direktivet, habitatdirektivet samt i et vist omfang regler fra miljøbeskyttelsesloven og planlovens landzoneregler varetages.

Tillægsgodkendelsen suppleres af generelle regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen og den generelle regulering i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Grundlaget for tillægsgodkendelsen var på godkendelsestidspunktet:

- Kommuneplan 2025-2037
- Husdyrbrugsloven, Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug nr. 1572 af 20. december 2006 senest ændret i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. nr. 520 af 1. maj 2019
- Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug nr. 300 af 20. marts 2024
- Bekendtgørelse om miljøregulering af dyrehold og om opbevaring af gødning nr. 2243 af 29. november 2021 (Husdyrgødningsbekendtgørelsen)
- Bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning nr. 931 af 16. juli 2024 (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse, nr. 927 af 28. juni 2024 (Naturbeskyttelsesloven).
- Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter nr. 2091 af 12. november 2021
- Bekendtgørelse om affald, nr. 2512 af 10. december 2021 (Affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse om indretning, etablering og drift af olietanke, rørsystemer og pipelines nr. 1257 af 27. november 2019 (Olietankbekendtgørelsen).

Der gøres opmærksom på, at ansøger selv har ansvar for at indhente nødvendige godkendelser/tilladelser i henhold til anden lovgivning.

Høring og offentliggørelse

Udkastet til tillægsgodkendelsen har været i 2 ugers høring hos ansøger, konsulent og naboer fra 22. september 2025 til 6. oktober 2025

Naboer: Ejere og beboer af boliger og bygninger indenfor konsekvensradius på 540 meter. Da konsekvenszonen er mindre end geneafstanden til byzone foretages der høring ud til denne afstand, som er 598,7 meter.

Matrikulære naboer: Matrikulære naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Ringkøbing-Skjern kommune vurderer at ændringer på anlæggene generelt er af underordnet betydning for de matrikulære naboer til ejendommens markarealer. Nabohøringen tager derfor udgangspunkt i den matrikel, hvorpå anlæggene ligger. De naboer til markarealer, som i særlige tilfælde bliver berørt af udvidelsen, bliver inddraget i høringen i henhold til forvaltningslovens almindelige regler om partshøring. Det er i den aktuelle sag vurderet, at der ikke er nogen, som skal inddrages i høringen.

I forbindelse med høringen er der ikke indkommet bemærkninger til det ansøgte.

Afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse vil blive offentliggjort den 13. oktober 2025 på Ringkøbing-Skjern Kommunes hjemmeside på www.rksk.dk/om-kommunen/annoncering/landbrug.

Klagevejledning

I henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug kapitel 7, kan der klages over tillægget til miljøgodkendelsen af ansøgeren, Miljøministeriet, samt enhver, der må antages, at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald. Der kan desuden klages af de myndigheder og organisationer, der angivet i lovens § 85-87.

Ved klage, kan Miljø- og Fødevarerklagenævnet bestemme, at klagen har opsættende virkning på udnyttelsen.

Udnyttelse af tillægget til miljøgodkendelsen i klageperioden og imens eventuel klage behandles, sker på eget ansvar.

Ansøgeren vil få besked, hvis der klages over afgørelsen.

For behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodning om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende.

Klagegebyret tilbagebetales, hvis du får helt, eller delvis medhold i din klage, hvis den påklagede afgørelse ændres, eller ophæves, eller klagen afvises, som følge af overskredet frist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af klagenævnets kompetence.

Ønskes afgørelsen prøvet ved domstolene, skal søgsmål ifølge § 90 i Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug være anlagt inden 6 måneder efter, at sagen er offentliggjort.

Klagefristen er 4 uger og regnes fra datoen for offentliggørelsen. Klagen skal være modtaget og registreret senest den 10. november 2025.

Indsendelse af klage

Det er obligatorisk for klager, at bruge Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale Klageportal, med mindre, du har fået en tilladelse fra Miljø- og Fødevareklagenævnet, der fritager dig for, at anvende den digitale Klageportal. I nedenstående tekst kan du se, hvordan du skal bruge den digitale Klageportal.

Digital Klageportal

Hvis du ønsker, at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på dette link: <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenævnet/>

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er indsendt til Miljø- og Fødevareklagenævnet, og når du har indbetalt klagegebyret. Du betaler gebyret via elektronisk overførsel eller ved giroindbetaling.

Anmodning om fritagelse for indsendelse, via klageportal

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal, som udgangspunkt, afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker, at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende din klage og en begrundet anmodning til Ringkøbing-Skjern Kommune, Smed Sørensens Vej 1, 6950 Ringkøbing. Ringkøbing-Skjern Kommune videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Hjælp til klage

Miljø- og Fødevareklagenævnet stiller i et vist omfang, en supportfunktion til rådighed ved oprettelse af en klage. Supportfunktionen kan kontaktes pr. tlf.: 7240 5600, eller på mail: nh@naevneneshus.dk. De kan kontaktes på følgende tidspunkter: man.-fre. 9.00-15.00.

Udnyttelse, kontinuitet og revurdering

En godkendelse efter § 16a i husdyrbrugsloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 6 år efter at godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses for udnyttet, når byggeriet faktisk er afsluttet. Hvis der ikke foreligger et byggeri anses en godkendelse for udnyttet, når det konstateres, at det, der er truffet afgørelse om, faktisk er gennemført.

En udnyttet godkendelse kan bortfalde helt eller delvist, hvis den efterfølgende ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Udnyttelsen forudsætter at mindst 25 % af det godkendte produktionsareal udnyttes driftsmæssigt og at den driftsmæssige udnyttelse ikke på noget tidspunkt ophører i 3 på hinanden følgende år. Driftsmæssig udnyttelse kræver, at der er dyr på produktionsarealerne svarende til mindst 50 % af det mulige ifølge dyrevelfærdskravene.

På vegne af Teknik- og Miljøudvalget

Ivan Thesbjerg
Afdelingsleder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Berith Bressendorff
Miljømedarbejder
Land og Vand, Landbrug
Ringkøbing-Skjern Kommune

Kopi af udkast til tillæg til miljøgodkendelse er sendt til:

Ansøger: Ejer af ejendommen på Nørhedevej 26, 6880 Tarm

Konsulent: Rikke Ilsøe Mogensen (Vestjysk), e-mail: rim@vestjysk.dk

Ejere og beboer af boliger/bygninger inden for konsekvensradius på 540 meter: Da konsekvenszonen er mindre end geneafstanden til byzone foretages, der høring ud til denne afstand på 598,7 m.

Matrikulære naboer til matrikel nr. 5a m.fl., Lyne By, Lyne

Kopi af tillægget til miljøgodkendelsen er sendt til:

- Vestjysk, Konsulent Rikke Ilsøe Mogensen, e-mail: rim@vestjysk.dk
- Ringkøbing-Skjern museum, Arkæologisk Afdeling v/Torben Egebjerg, e-mail: post@arkvest.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, e-mail: natur@dof.dk, ringkoebing-skjern@dof.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed, e-mail: stps@stps.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, e-mail: formand@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité for Ringkøbing-Skjern Kommune, e-mail: dnringkoebing-skjern-sager@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, Skyttevej 4, 7182 Bredsten, e-mail: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Friluftsrådet Midt-Vest, e-mail: Ringkoebing-skjern@friluftsradet.dk og lokalraad@friluftsradet.dk

Miljøkonsekvensrapport

Ansøgningen om tillæg til miljøgodkendelse skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen omfatte en miljøkonsekvensrapport, idet der er tale om en ansøgning om godkendelse efter § 16 a, stk. 2, i husdyrbrugloven.

Krav til miljøkonsekvensrapport

Miljøkonsekvensrapporten skal mindst omfatte:

- 1) En beskrivelse af det ansøgte med oplysninger om
  - a) det ansøgtes placering, udformning, dimensioner og andre relevante særkender,
  - b) det ansøgtes forventede væsentlige og eventuelle kumulative indvirkninger på miljøet,
  - c) det ansøgtes særkender eller de foranstaltninger, der påtænkes truffet for at undgå, forebygge eller begrænse og om muligt neutralisere forventede væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, og
  - d) den eller de rimelige alternative løsninger, som ansøger har undersøgt, og som relevante for det ansøgte og dets særlige karakteristika, og hovedårsagerne til den eller de valgte løsninger under hensyn til det ansøgtes indvirkninger på miljøet.
- 2) Et samlet, ikke-teknisk resumé af oplysningerne i pkt. 1, og tillige oplysninger om foranstaltninger ved ophør, hvis det ansøgte vedrører et IE-husdyrbrug.
- 3) Oplysning om den kompetente ekspert, der har udarbejdet miljøkonsekvensrapporten.

Ansøger skal ved udarbejdelse af miljøkonsekvensrapporten tage hensyn til tilgængelige resultater af andre relevante vurderinger.

Ansøgers oplysninger i miljøkonsekvensrapporten, skal på en passende måde påvise, beskrive og vurdere det ansøgtes væsentlige direkte og indirekte virkninger i forhold til:

- 1) befolkningen og menneskers sundhed,
- 2) biologisk mangfoldighed med særlig vægt på kategori 1- og 2-natur samt bilag IV-arter,
- 3) jordarealer, jordbund, vand, luft og klima,
- 4) materielle goder, kulturarv og landskabet,
- 5) samspillet mellem to, flere eller alle faktorer efter nr. 1-4 og
- 6) sårbarhed i forhold til risici for større ulykker eller katastrofer som følge af faktorerne efter nr. 1-5.

Gennemgang af miljøkonsekvensrapport

Ringkøbing-Skjern Kommune skal i henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen gennemgå miljøkonsekvensrapporten med inddragelse af den fornødne ekspertise og kan i fornødent omfang indhente yderligere oplysninger fra ansøger til opfyldelse af kravene.

Miljøkonsekvensrapport, ansøgningen i Husdyrgodkendelse.dk, BAT-redegørelse og beredskabsplan er gennemgået, og der er indhentet supplerende oplysninger.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at ansøger og dennes konsulent har leveret tilstrækkelige oplysninger til, at der kan gennemføres en miljøvurdering af det ansøgte.

Miljøvurderingen

I henhold til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal Kommunalbestyrelsen ved afgørelsen om godkendelse efter § 16 a i husdyrbrugloven vurdere, om den ansøgte etablering, udvidelse eller ændring af husdyrbruget kan indebære væsentlig virkning på miljøet, herunder i forhold til omgivelsernes sårbarhed og kvalitet, i forhold til navnlig

- 1) landskabelige værdier,
- 2) natur med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning,
- 3) jord, grundvand og overfladevand, og
- 4) lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold, affaldsproduktion m.v.

Kommunalbestyrelsen skal ved vurderingen inddrage alle etableringer, udvidelser og ændringer af husdyrbruget, der er godkendt, tilladt eller afgjort efter anmeldelse inden for de seneste 8 år før kommunalbestyrelsens afgørelse.

Erhvervsmæssigt nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Ansøgningen omfatter opførelse af nye kalvehytter og en kalvestald i det eksisterende silohus. Derudover laves der mindre ændringer i de eksisterende stalde og der opføres en ny køresilo.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de nye ændringer og bygninger er en naturlig udvidelse af husdyrbruget, som er erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

Beskrivelse af husdyrbruget

Ansøgt drift

Stalde og produktioner Ansøgt drift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Kalvestald	819	Naturlig ventilation	3 m	(#747425) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	145
				(#747424) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	200
				(#747419) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	300
Kvier	1372	Naturlig ventilation	3 m	(#747426) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1360
Kostald	1723	Naturlig ventilation	3 m	(#747429) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1400
Kalvehytter	53	Naturlig ventilation	3 m	(#747432) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	40
Forlængelse af kostald	946	Naturlig ventilation	3 m	(#747437) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	900
Velfærdsstald	1134	Naturlig ventilation	3 m	(#747439) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	165
				(#747438) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	525
nye kalvehytter	190	Naturlig ventilation	3 m	(#747440) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	75
kalvestald	474	Naturlig ventilation	3 m	(#747441) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	160
Sum						5270

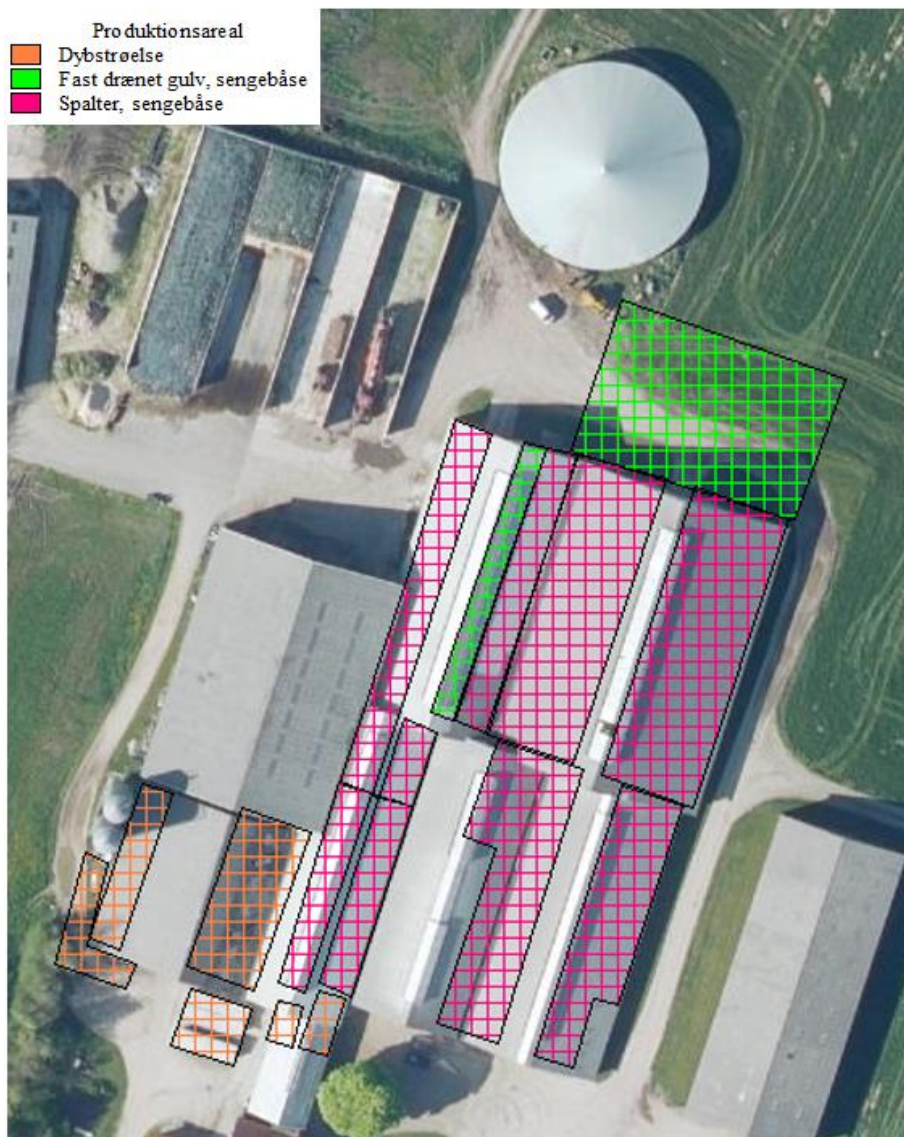
Områder, hvor dyrene ikke kan opholde sig og/eller ikke har mulighed for at gødningsafsætte, medregnes ikke som produktionsareal.

Beskrivelse af det ansøgte/ændringen:

- Velfærdsstalden:
Lovliggørelse af etableret staldsystem. Stalden er i 2019 godkendt som en stald med fast drænet gulv med et produktionsareal på 1000 m². Stalden indeholder et produktionsareal på 525 m² med sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og 165 m² med fast drænet gulv.
- Kalvestald:
Tilretning af tidligere godkendt produktionsareal af sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) med 145 m². Der er ikke tale om et nyt produktionsareal, men produktionsarealet har tidligere været angivet for 100 m² for lavt.

Staldarealet med dybstrøelse var godkendt til 550 m². Der er etableret et staldareal med dybstrøelse på 300 m².

- Nye kalvehytter:
Pladsen med nye kalvehytter udvides og produktionsarealet udvides med 75 m².
- Ny kalvestald:
Der etableres ca. 160 m² med dybstrøelse i det nuværende silohus. Der er i dag tilladelse til en sygeboks på 16 m² i silohuset. Dette område er inkluderet i de ansøgte 160 m². Der søges tilladelse til flexgruppen; alle kvæg.
- De to gylletanke beliggende på ejendommen Tinghedevej 1A, 6880 Tarm lægges matrikulært ind under Nørhedevej 26, 6880 Tarm. Det frivillige tiltag med etablering af fast overdækning på de to gylletanke medtages i denne godkendelse.
- Forlængelse af kostald/lager:
Dette er endnu ikke etableret, men er bibeholdt i ansøgningen.
- Etablering af en ny køresilo ved siden af de eksisterende køresiloer. Den nye køresilo ligger over skel mellem to ejendomme som Torben ejer. Inden køresiloen etableres vil ejendomsskellet blive flyttet.

Der anvendes både flexgrupper i ansøgt og nudrift, som giver mulighed for mere fleksibilitet.

Dyretype og staldsystemer som indgår i flexgruppen

Alle kvæg; Dybstrøelse	Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)
Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Dybstrøelse	Ammekøer, slagtekalve (over 6 mdr.). Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)
Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	

Nudrift

Stalde og produktioner Nudrift						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Kalvestald	819	Naturlig ventilation	3 m	(#747422) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	0	550
				(#747420) Flexgruppe: Alle kvæg; Sengestald med spalter (bagskyl eller ringkanal)	0	200
Kvier	1372	Naturlig ventilation	3 m	(#747427) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1360
Kostald	1723	Naturlig ventilation	3 m	(#747430) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1400
Kalvehytter	53	Naturlig ventilation	3 m	(#747434) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	40
Sygeboks	16	Naturlig ventilation	3 m	(#747435) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	16
Velfærdsstald	1134	Naturlig ventilation	3 m	(#747442) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	0	1000
Sum						4566

Tidligere godkendelser:

- Miljøgodkendelse af 23. september 2019
- Landzonetilladelse til gylletank på 3.500 m³ i det åbne land matrikel 4a Lyne By, Lyne fra 7 december 2021

Beskrivelse af nudriften:

Forlængelsen af kostalden er godkendt i miljøgodkendelsen fra 2019, men er endnu ikke opført, hvilket er grunden til at forlængelsen af kostalden ikke fremgår af nudriften. Derudover blev der godkendt en ny velfærdsstald og ændringer i kalvestalden.

8-års drift

Stalde og produktioner 8 års drift 2009						
Staldnavn	Staldstørrelse m ²	Ventilation	Kildehøjde	Dyretype og staldsystem	Produktionsareal m ²	
Kalvestald	819	Naturlig ventilation	3 m	(#747423) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	245
				(#747421) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	245
Kvier	1372	Naturlig ventilation	3 m	(#747428) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1360
Kostald	1723	Naturlig ventilation	3 m	(#747431) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	0	1400
Kalvehytter	53	Naturlig ventilation	3 m	(#747433) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	0	40
Sygeboks	16	Naturlig ventilation	3 m	(#747436) Malkekøer, kvier og stude. Dybstrøelse	0	16
Sum						3306

Beskrivelse af 8-årsdrift:

Husdyrbrugets 8-årsdrift svarer til nudriften i miljøgodkendelsen fra 2019.

Produktioner med miljøteknologi

Ud over de valgte staldsystemer er der ikke yderligere miljøteknologi i staldene.

Gødningsopbevaringsanlæg

Opbevaringslagre					
Navn	Lagertype	Yderligere oplysninger	Bedste tilgængelige opbevaringsteknik	Dimension	Areal (m ²)
Ansøgt drift					
Gyllebeholder 1	Flydende				870
Mødding	Fast				175
ny gylletank 1	Flydende				597
Ny gylletank 2	Flydende				808
Nudrift					
Gyllebeholder 1	Flydende				870
Mødding	Fast				175
8 års drift					
Gyllebeholder 1	Flydende				870
Gyllebeholder 2	Flydende				392
Mødding	Fast				175

Gyllebeholder 1 fremgår af miljøgodkendelsen fra 2019.

Ny gylletank 1 er godkendt på naboejendommen i 1996. Ny gylletank 2 er godkendt på en bygningsløs ejendom i en landzonetilladelse i december 2021. Begge gylletanke er efterfølgende matrikulært lagt ind under ejendommen på Nørhedevej 26, Tarm. Gyllebeholderen fremgår derfor kun i ansøgt drift, men som eksisterende gyllebeholdere, da de ikke tidligere var en del af denne ejendom.

Placering af de to gylletanke På Tinghedevej 1A, 6880 Tarm

Opbevaringsanlæg med miljøteknologi

Opbevaringslagre med miljøteknologi		
Lagernavn	Beskrivelse af miljøteknologi	NH ₃ -N effekt (%)
Ansøgt drift		
Gyllebeholder 1	Fast overdækning	50,0
ny gylletank 1	overdækning	50,0
Ny gylletank 2	overdækning	50,0
Nudrift		
Gyllebeholder 1	Fast overdækning	50,0
8 års drift		
Gyllebeholder 1	Fast overdækning	50,0

Gyllebeholder 1 har teltoverdækning og dette er anvendt som virkemiddel i miljøgodkendelsen fra 2019. Ny gylletank 1 og ny gylletank 2 har også teltoverdækning, men det har tidligere været et frivilligt tiltag. I dette tillæg anvendes teltoverdækningen på disse tanke som virkemiddel for at overholde BAT-kravet på ejendommen og der stilles vilkår til dette.

Lagerregnskab og opbevaringskapacitet

Ansøger oplyser:

Adresse	Ejet/Lejet	Kapacitet i tons	Overdækning
Nørhedevej 26	Ejet	4565	Fast overdækning
Nørhedevej 26 (gyllekanaler)	Ejet	1500	-
Ny gylletank 1	ejet	2500	Fast overdækning
Ny gylletank 2	ejet	3600	Fast overdækning
Ulbækvej 2b	Ejet	600	nej
Strellevvej 9	Lejet	600	nej
I alt		13.365	

Opbevaringsanlæg til husdyrgødning.

Flydende husdyrgødning omfatter gylle og hvad, der i øvrigt ledes til gylleanlægget i form af vaskevand mv.

Al gylle leveres til biogasanlæg og der modtages afgasset gylle retur i de mængder der passer til produktionen. Ligeledes afleveres al dybstrøelse til biogas.

Beregning af forventet gødningsmængde (*Der regnes med et dyrehold bestående af ca. 350 køer med opdræt. Ved et sådant dyrehold på stald hele året vil produktionen af gylle ligge på ca. 11.732,7 tons*)

Produktion	11.732,7
Vandtilførsel	1.000,0
Opsamlet mængde	12.732,7

I alt opsamles der ca. 12.732,7 tons gylle + vand på årsbasis, svarende til en opbevaringskapacitet på over 9 mdr. Kravene er således overholdt. Overfladevand skal udsprinkles.

Loven kræver minimum 9 måneders opbevaringskapacitet, hvilket er overholdt.

Kommunen vurderer at ansøger har redegjort for, at der er tilstrækkelig opbevaringskapacitet til rådighed for ejendommen.

Lokalisering

Forbudszoner

Indenfor forbudszonerne må der ikke etableres nybyggeri (husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg) eller udvidelser/ændringer i eksisterende bygninger, der medfører forøget forurening.

Område	Afstandskrav	Afstand målet fra nybyggeri/bygning, hvor ændringen eller udvidelsen sker
By - og sommerhuszoner	50 meter	Mere end 50 meter
Lokalplanområder	50 meter	Mere end 50 meter
Nabobeboelsesbygninger	50 meter	71 meter
Afstand til kategori 1-natur og kategori 2-natur*	10 meter	Mere end 10 meter

* Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

Der er intet nybyggeri eller ændringer/udvidelser i de eksisterende bygninger indenfor forbudszonerne.

Afstandskrav

Til husdyranlæg generelt (stald, opbevaringslager og/eller ensilage- opbevaringsanlæg) er der faste afstandskrav for at beskytte imod forurening eller væsentlige gener fra anlæggene.

Afstandskravene gælder kun for nybyggeri, og eksisterende anlæg er derfor ikke omfattet af bestemmelsen.

Type	Afstandskrav (m)	Mindste afstand til anlæg (m)
Vandforsyning til < 10 ejendomme	25	Mere end 25 meter
Vandforsyning til > 10 ejendomme	50	Mere end 50 meter
Vandløb, dræn og søer *1	15	Mere end 15 meter
Offentlig vej, privat fællesvej	15	Mere end 15 meter
Levnedsmiddelvirksomhed	25	Mere end 25 meter
Beboelse på samme ejendom *2	15	8 meter fra de nye kalvehytter, hvilket kræver dispensation
Naboskel	30	3 meter fra ny køresilo og 0,5 meter fra de nye kalvehytter, hvilket kræver dispensation

*1 Fra åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m² skal der være mere end 100 meter til opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning.

*2 Ensilageopbevaringsanlæg er ikke omfattet af kravet

I forbindelse med udvidelsen af køresiloen vil matrikelgrænsen blive flyttet mellem Nørhedevej 26 og 28, så udvidelsen af køresiloen kommer til at høre til Nørhedevej 26. Dette er en forudsætning for

køresiloens placering. Den forventede nye matrikelgrænse kan ses på nedenstående kort. I forhold til dispensation til naboskel tages der udgangspunkt i at matrikelskellet er flyttet.

De lovpligtige afstandskrav er ifølge ansøgningens oplysninger overholdt.

Dog med undtagelse af §8, stk. 1 nr. 6 afstand til beboelse på samme ejendom på 15 meter og §8, stk. 1, nr. 7 afstand til naboskel på 30 meter.

Der kan dispenseres fra disse afstandskrav, hvis det kan sikres med vilkår, at der ikke opstår forurening eller væsentlige gener.

Dispensation for afstand til beboelse på samme ejendom

Placeringen af de nye kalvehytter medfører, at afstandskravet til beboelse på samme ejendom på 15 meter ikke kan overholdes. Afstanden vil være 8 meter fra de nye kalvehytter.

Ringkøbing-Skjern kommune vurderer, at en reduktion af afstandskravet til 8 meter ikke vil medføre væsentlige gener eller forureningsrisici.

Der meddeles derfor, i henhold til § 9, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, dispensation til de reducerede afstande.

Dispensation for afstand til naboskel

Placeringen af udvidelsen af køresiloen, de nye kalvehytter og udvidelsen af staldanlægget i det eksisterende silohus medfører, at afstandskravet til naboskel på 30 meter ikke kan overholdes. Afstanden vil være 3 meter fra den ny køresilo og 0,5 meter fra de nye kalvehytter.

Naboejendommen på Nørhedevej 28 er også ejet af ansøger. Det eksisterende bygningsæt ligger allerede meget tæt på naboskellet. Ejendommens interne veje ligger allerede på begge ejendomme.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at en reduktion af afstandskravet til henholdsvis 3 meter og 0,5 meter ikke vil medføre væsentlige gener eller forureningsrisici.

Der meddeles derfor, i henhold til § 9, stk. 3 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, dispensation til de reducerede afstande.

Da de lovpligtige afstandskrav er overholdt med undtagelse af afstandskravet til naboskel og beboelse på samme ejendom, der meddeles dispensation til, vurderes anlægget derfor, placeringsmæssigt, ikke at give væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Beskyttelseslinjer

Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer skal sikre, at de nærmeste omgivelser ved søer og åer samt omkring fortidsminder, skove og kirker friholdes for bebyggelse eller andre væsentlige landskabelige indgreb.

Der er ved behandlingen af sagen taget stilling til nedenstående beskyttelseslinjer, og det er med X angivet, om nybyggeri på ejendommen ligger indenfor eller udenfor linjerne.

Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)	Beskyttelseslinje	Indenfor (x)	Udenfor (x)
Klitfredede arealer		x	Skove		x
Strand		x	Fortidsminder		x
Søer		x	Kirker		x
Vandløb		x			

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at husdyrbrugets anlæg ikke er i modstrid med de hensyn, der skal tages i forhold til ovennævnte emner.

Samlet vurdering af lokalisering

Idet husdyrbruget ligger udenfor forbudszoner, alle afstandskrav er overholdt og anlæggets placering ikke er i strid med beskyttelseslinjer, er det Ringkøbing-Skjern kommunes vurdering, at husdyrbruget ikke placeringsmæssigt vil give anledning til væsentlige gener for omgivelserne eller væsentlig risiko for forurening.

Påvirkning af landskab

Husdyrbruget ligger uden for de områder, som i kommuneplanen er udpeget som geologiske interesseområder, bevaringsværdige landskaber, større uforstyrrede landskaber og værdifulde kulturmiljøer.

Landskabsvurdering

Husdyrbruget ligger indenfor landskabsområdet Varde Bakkeø Landbrugslandskab.

Varde Bakkeø landbrugslandskab er kendetegnet ved et småbakket terræn med små smeltevanddale. Landskabsområdet omfatter opdyrket og tilplantet hede. Plantager i alle størrelser kendetegner sammen med mindre heder landskabet. Hegn afgrænser helt eller delvist marker i lille til middelstor skala.

Terræn og bevoksning begrænser udsigterne på tværs af landskabet, mens der mod nord er særlige udsigter over smeltevandssletten som det tilstødende landskabsområde Skjern Enge Deltalandskab er en del af

Retningslinjer for landbrugsbyggeri:

Det er ikke muligt at indpasse stort byggeri i landskabsområdet på grund af skala og terræn. Det vurderes muligt at indpasse landbrugsbyggeri i lille til middelstor skala. Der bør tages hensyn til den samlede bygningsmasses visuelle udtryk og placering i terrænet, og nyt byggeri bør tilpasses det eksisterende, så det fremstår ensartet og harmonisk i landskabsbilledet.

Det er væsentligt, at stort og markant byggeri ikke bliver placeret mod det tilstødende landskabsområde Skjern Enge Deltalandskab. I områder uden for oplevelsesrige landskaber kan der etableres middelstort byggeri, som helt eller delvist skjules af bevoksning.

Hvor hede og plantage præger landskabet, bør der ikke opføres byggeri, da det ikke er foreneligt med landskabets karakter eller visuelle sammenhænge. Dette er også gældende for ådalene i landskabsområdet, der fremstår i en lille skala. Stort og markant landbrugsbyggeri kan ikke indpasses i ådalenes skala og karakter

Bygningsbeskrivelse

Der opføres ikke nye staldbyggeri i forbindelse med dette tillæg. Forlængelsen af kostalden er godkendt i miljøgodkendelsen fra 2019. Derudover sker der ændringer i de eksisterende bygninger. Der opsættes flere kalvehytter i tilknytning til de eksisterende bygninger og ensilagepladesen udvides. Husdyrbruget vil derfor fremstå stort set uændret i forhold til det godkendte i miljøgodkendelsen. Derfor vil hele ejendommen fremstå, som en samlet enhed efter udvidelsen.

Beplantning:

Ejendommen vil fremstå stort set uændret i forhold til det godkendte i miljøgodkendelsen. Det er vurderet, at de få ændringer, som udvidelsen af ensilagepladsen og flere kalvehytter, ikke vil påvirke det omkringliggende landskab og der stilles derfor ikke vilkår om beplantning.

Samlet vurdering af påvirkningen af landskab

Det er på baggrund af ovenstående Ringkøbing-Skjern Kommunes samlede vurdering, at det ansøgte husdyrbrug ikke er i modstrid med ønsket om at bevare det åbne landskab og beskytte de landskabelige hensyn, der er beskrevet i kommuneplanens retningslinjer for udviklingen af Ringkøbing-Skjern Kommune. Husdyrbruget vurderes således, hverken at skæmme landskabet, have synlige langtrækkende konsekvenser for landskabet, eller på anden vis påvirke de landskabelige værdier væsentligt.

Påvirkning af vilde planter og dyr.

Ammoniak påvirkning af natur

Påvirkningen af natur med dens bestande af vilde planter og deres levesteder, herunder områder, der er beskyttet mod tilstandsændringer eller fredet, udpeget som internationalt

naturbeskyttelsesområde eller udpeget som særlig sårbart over for næringsstofpåvirkning vurderes på baggrund af følgende

Den maksimale tilladte totaldeposition af ammoniak på ammoniakfølsomme naturområder omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2, i bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Den maksimale tilladte merdeposition af øvrige ammoniakfølsomme naturområder efter konkret vurdering, jf. § 29, i bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

Kategori 1-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 1, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper beliggende inden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. De Natura 2000-naturtyper, som omfattes af § 7, stk. 1, nr. 1, er afgrænset til de ammoniakfølsomme Natura 2000-naturtyper, som indgår i udpegningsgrundlaget for området og er kortlagte af Naturstyrelsen i forbindelse med Natura 2000 planlægningen. Desuden omfatter § 7, stk. 1, nr. 1 heder og overdrev indenfor Internationale Naturbeskyttelsesområder, som er beskyttet efter naturbeskyttelsesloven § 3.

Kategori 2-Natur

§ 7, stk. 1, nr. 2, omfatter nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper, der er beliggende uden for Internationale Naturbeskyttelsesområder. Det drejer sig om naturtyperne: Højmoser, lobeliesøer, samt heder større end 10 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og overdrev større end 2,5 ha, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Kategori 3-Natur.

For ammoniakfølsomme naturtyper, som ikke er omfattet af ovenstående Kategori 1- og 2-Natur, skal kommunen foretage en konkret vurdering af, om der skal fastsættes krav.

Kommunen skal konkret vurdere, følgende beskyttede ammoniakfølsomme naturtyper uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder, der ikke er omfattet af § 7 stk. 1, nr. 1 og 2: Det drejer sig om heder, moser og overdrev, som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal også konkret vurdere ammoniakfølsomme skove, der ligger uden for de Internationale Naturbeskyttelsesområder.

Ved den konkrete vurdering af, om der er tale om særlige regionale, eller lokale naturinteresser og ved vurdering af, om der skal stilles krav til den maksimale N-merdeposition på naturområder omfattet af Kategori 3-Natur, skal kommunen inddrage følgende fire kriterier:

1. Det aktuelle naturområdes status i kommuneplanen, herunder særligt, om det aktuelle ammoniakfølsomme naturområde er omfattet af kommuneplanens udpegning af særligt værdifulde naturområder, rekreative områder og/eller værdifulde kulturmiljøer, samt kommuneplanens retningslinjer for varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, de rekreative interesser og de kulturhistoriske interesser.
2. Om de aktuelle områder er omfattet af fredning, handleplan for naturpleje, eller anden planlagt naturindsats.
3. Det aktuelle naturområdes naturkvalitet.
4. Kvælstofbidrag fra området fra andre kilder (fx markbidrag), herunder, for så vidt angår skove, om de gødskes.

Kravene til ammoniakdepositionen er forskellige i de tre kategorier. Kravene fremgår af nedenstående tabel. Med »totaldeposition« menes ammoniakdepositionen fra stald og lager fra hele husdyrbruget (både fra den ansøgte og eksisterende drift), mens der med »merdeposition« menes ændringen i ammoniakdepositionen fra husdyrbrugets anlæg (stald og lager), som følger af det ansøgte.

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1, nr. 1	Max. totaldeposition afhængig af antal husdyrbrug i nærheden*): 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha ved 0 husdyrbrug.
Kategori 2. § 7 stk. 1, nr. 2	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha pr. år
Kategori 3. Heder, moser og overdrev, som er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 og ammoniakfølsomme skove.	Max. merdeposition på 1,0 kg N/ha pr. år. Kommunen kan tillade en merdeposition, der er større end 1,0 kg N/ha pr. år, men ikke stille krav om mindre merdeposition end 1,0 kg N/ha pr. år.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 1-Natur

Afstand til nærmeste kategori 1-natur

Lønborg hede - Naturområde (kategori 1)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Køresilo2	5442
Ensilageopbevaringsanlæg	ny køresilo	5435
Staldbygning	Forlængelse af kostald	5491
Gødningslager	Ny gylletank 2	4229

Naturpunkt: Lønborg hede	
Kategori	Kategori 1
Opretter	Ansøger
Ruhed	Blandet natur med middel bevoksning
Beskrivelse	
Kumulation	To eller flere ejendomme (2+)
Merdeposition (8 års-drift)	0,0 kg N/ha/år
Merdeposition (nudrift)	0,0 kg N/ha/år
Total deposition	0,0 kg N/ha/år

Naturlinjer til punkt: Lønborg hede				
Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition	Merdeposition	Totaldeposition (kg N/ha/år)
		(nudrift) (kg N/ha/år)	(8 års-drift) (kg N/ha/år)	
S: Kalvestald	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: Kvier	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: Kostald	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: Kalvehytter	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: Sygeboks	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: Forlængelse af kostald	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: Velfærdsstald	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: nye kalvehytter	Landbrug	0,0	0,0	0,0
S: kalvestald	Landbrug	0,0	0,0	0,0
G: Gyllebeholder 1	Landbrug	0,0	0,0	0,0
G: Gyllebeholder 2	Landbrug	0,0	0,0	0,0
G: Mødding	Landbrug	0,0	0,0	0,0
G: ny gylletank 1	Landbrug	0,0	0,0	0,0
G: Ny gylletank 2	Landbrug	0,0	0,0	0,0

Der er regnet med kumulation fra to eller flere landbrugsejendomme til Lønborg Hede.

I kraft af den store afstand (mere end 5 km) til kategori 1 naturområdet er det vurderet, at udvidelsen, samt det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig ammoniakpåvirkning af nærmeste Kategori 1-Natur.

Kommunen vurderer samtidig, at der ikke er andre kategori 1 naturområder, som vil blive væsentlig påvirket af udvidelsen af husdyrbruget. Det begrundes i de meget store afstande til de andre kategori 1 naturområder.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 2-Natur

Afstand og beregninger til nærmeste kategori 2 natur

Nørhede - Naturområde (kategori 2)		
Type	Navn	Afstand [m]
Driftsbygning	Køresilo2	1367
Ensilageopbevaringsanlæg	ny køresilo	1356
Staldbygning	Velfærdsstald	1427
Gødningslager	Gyllebeholder 1	1402

Naturpunkt: Nørhede	
Kategori	Kategori 2
Opretter	Ansøger
Ruhed	Skov
Beskrivelse	
Kumulation	Nul ejendomme (0)
Merdeposition (8 års-drift)	0,1 kg N/ha/år
Merdeposition (nudrift)	0,0 kg N/ha/år
Total deposition	0,2 kg N/ha/år

Naturlinje fra	Ruhed opland	Merdeposition	Merdeposition	Totaldeposition (kg N/ha/år)
		(nudrift) (kg N/ha/år)	(8 års-drift) (kg N/ha/år)	
S: Kalvestald	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: Kvier	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: Kostald	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,1
S: Kalvehytter	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: Sygeboks	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: Forlængelse af kostald	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: Velfærdsstald	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: nye kalvehytter	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
S: kalvestald	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
G: Gyllebeholder 1	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
G: Gyllebeholder 2	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
G: Mødding	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
G: ny gylletank 1	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0
G: Ny gylletank 2	Landbrug0,0	0,0	0,0	0,0

Det nærmeste Kategori 2 område ligger ca. 1360 meter nordvest fra de nærmeste anlæg på husdyrbruget. Naturområdet er en hede på 14,8 ha (Se Bilag 4).

Tålegrænsen for hede vurderes til at være mellem 5-15 kg N /ha/år.

Ringkøbing-Skjern Kommune er allerede belastet med atmosfærisk kvælstof, der kan udgøre en trussel for den beskyttede natur. Denne belastning kaldes baggrundsbelastningen og er, ifølge Nationalt Center for Miljø og Energi (DCE) (gennemsnit 2021-2023) beregnet til 13,7 kg N/ha/år i området omkring naturarealet.

Det betyder, at den nederste tålegrænse er overskredet men den øverste tålegrænse er ikke er overskredet.

En beregning af ammoniakdepositionen til området viser, at totaldepositionen til området fra det samlede produktionsanlæg maksimalt vil være på 0,2 kg N/ha/år.

Beskyttelsesniveauet for Kategori 2-Natur er fastsat til en samlet belastning fra husdyrbruget på maksimalt 1,0 kg N/ha/år. Da totalbelastningen af naturområdet vil ligge under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet til det konkrete naturområde overholdt.

Påvirkningen af nærmeste Kategori 3-Natur og øvrig natur

Inden for 1.000 meter fra staldanlægget er der registreret heder, moser, enge og potentielt ammoniakfølsomme skove. Moser, heder, enge, strandenge, søer og overdrev er omfattet af § 3 i Naturbeskyttelsesloven, som beskytter disse naturområder imod tilstandsændringer.

Kategori 3 natur er heder under 10 ha, overdrev under 2,5 ha, samt moser og ammoniakfølsomme skove.

Kategori 3-naturområderne og øvrigt §3 beskyttet natur indenfor 1.000 meter fra staldanlægget er angivet i tabellen nedenfor:

Naturtype	Afstand fra anlæg	Retning	Merbelastning (8 års-drift) Kg/N/ha	Merbelastning (nudrift) Kg/N/ha
Hede	Ca. 520 m	Nord	0,2	0,1
Mose	Ca. 600 m	Nordvest	0,2	0,1
Eng	Ca. 850 m	Nordøst	0,1	0,1

Beskyttelsesniveauet for Kategori 3-Natur er fastsat til en merbelastning på 1,0 kg N/ha/år med mulighed for, at der kan tillades en højere merdeposition, hvis kommunen vurderer, at det konkrete naturområde kan tåle det.

Idet merbelastningen til Kategori 3-Natur områderne ligger under 1,0 kg N/ha/år, er beskyttelsesniveauet overholdt til Kategori 3-Natur.

Ammoniakfølsomme skove:

Der er registreret potentielt ammoniakfølsom skov – naturligt lysåbent tilgroet areal inden for 1.000 meter fra husdyrbruget. Ammoniakfølsomme naturligt tilgroet lysåbne skove, er skove, der er vokset op af sig selv på et naturareal fx tidligere hede, mose eller overdrev. Dette bygger på en analyse af § 3 beskyttede arealer, med et trækronedække på ned til 10-20 %. Der er beregnet en merbelastning med ammoniak til skoven på 0,1 kg N /ha/år.

Idet merbelastningen ligger under 1 kg/N/ha/år, vurderer kommunen, at projektet ikke vil medføre en ændring af skovens tilstand.

Øvrig natur omkring anlægget:

Inden for 300 meter fra staldanlægget forekommer der ikke vandhuller, enge og strandenge, som ikke er Kategori 3-Natur, men § 3-beskyttet natur.

På baggrund af ovenstående vurderer kommunen, at udvidelsen af husdyrbruget ikke vil medføre påvirkning af naturområderne.

Påvirkning af bilag IV-arter

EU-medlemslandene skal, i henhold til Habitatdirektivets artikel 12, indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder, eller udenfor. Disse arter fremgår af Habitatdirektivets bilag IV.

For dyrearterne, er der bl.a. forbud imod beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder og imod forsætlig forstyrrelse af arterne, i særdeleshed i perioder, hvor dyrene yngler, udviser yngelpleje, overvintrer, eller vandrer.

For plantearterne er der bl.a. forbud i mod forsætlig plukning, indsamling, afskæring, oprivning med rod, eller ødelæggelse af disse vildtvoksende planter i naturen.

Bilag IV-arterne lever ofte i områder, som i forvejen er beskyttet - f.eks. områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens §3. Men i mange tilfælde kan arternes levesteder dog også ligge i eller umiddelbart op til dyrkede marker.

På arealer, der er yngle- og rasteområder for bilag IV-arter, er det lodsejerens eller brugerens ansvar at disse ikke beskadiges eller ødelægges. Det gælder også for aktiviteter, der normalt ikke kræver tilladelse, f.eks. almindelig landbrugsdrift.

Yngleområder indeholder områder, som er nødvendige for:

- Parring og kurtisering
- Redebygning, hulebygning, fødsel eller æglægning
- Opvækst af unger

Eksempler på yngleområder er padders ynglevandhuller og odderens hule.

Yngleområder dækker også nærliggende arealer, som afkommet er afhængig af.

Rasteområder er områder, hvor dyrene hviler og som er vigtige for at sikre overlevelsen af enkelte dyr eller bestande, hvor dyrene:

- Opholder sig for at hvile, sove eller overvintre (dvale)
- Opholder sig i skjul i større flokke
- Opholder sig for at opfylde vigtige livsfunktioner, som for eksempel solbadning

(for vekselvarmende dyr).

Rasteområder kan være træer, som flagermus benytter til vinterhi eller de solvendte skrænter og diger, som markfirbenet bruger til solbadning.

Følgende arter er registreret i Ringkøbing-Skjern Kommune og de kan derfor forekomme på egnede lokaliteter:

Markfirben – Lever ofte i beskyttede sten- eller jorddiger og holder til på solrige skrånninger. Ofte på steder med bar, løs og sandet jord, eksempelvis heder, klitter, overdrev og råstofgrave. Markfirbenet benytter linjeformede terrænelementer som vejrabatter, skovbryn, levende hegn og stengærder som spredningskorridor.

Spidssnudet frø – Yngler i mange slags vådområder lige fra ganske små vandhuller til bredden af store søer og fra helt overskyggede ellesumpe til fuldstændig lysåbne vandhuller. Arten er afhængig af, at der nær yngleområdet findes gode levesteder på land, eksempelvis enge og moser. Et yngle- eller rasteområde for padder skal betragtes som et netværk af vandhuller med tilknyttede arealer. Arternes overlevelse og udbredelse sikres ved, at der kan vandles fra et vandhul til et andet.

Grøn kølleguldsmed – Forekommer udelukkende i et mindre antal jyske vandløbssystemer, herunder Skjern Å. Den holder til på solåbne strækninger med hurtigstrømmende, rent og iltrigt vand.

Grøn mosaikguldsmed – Yngler kun i søer, damme og kanaler med forekomst af krebseklo. Yngleområderne ligger ofte i skov og er solbeskinnede. Arten benytter også småsøer i det åbne land. Yngle vandene må hverken være for næringsfattige eller for næringsrige. Rasteområderne er skovlysninger og skovbryn.

Stor kær guldsmed – Arten yngler i mindre, næringsfattige, brunvandede søer ofte omgivet af hængesæk / højmoser. Den foretrækker beskyttet beliggende lokaliteter med både sol og læ. Dog ses

den også i fritliggende vandhuller, men ikke hvor der er skygge. Rasteområderne er steder med både sol og læ, som oftest skovbryn eller lysåbne skovveje.

Flagermus, herunder oftest sydflagermus og vandflagermus, men det kan også være andre arter – Yngle- og rasteområder for flagermus er gamle hule træer, bygninger med hulrum og god tilflyvningsadgang udefra. Når arterne spreder sig eller søger føde benytter de ledelinjer i landskabet. Det kan være levende hegn, skovbryn eller vandløb.

Odder – Foretrækker at leve i beskyttede og uforstyrrede vandløb, men kan findes i alle større vandløbssystemer i Jylland. Den forekommer dog også tæt på menneskelig bebyggelse, hvor den er nataktiv. Det der er karakteristisk for yngle- og rasteområdet er, at der som regel er tæt beplantning langs bredderne i form af rørskove, overhængende gamle træer eller kratbevoksninger samt en god fiskebestand i vandet.

Ulv - Kan forekomme i nærområdet i tilknytning til større skov- og hedeområder med en stor bestand af kron dyr. Foretrækker tyndt befolkede områder, men er med sin levevis næppe truet af driften af husdyrbruget.

Bæver – Er et nataktivt dyr, som altid lever i tilknytning til ferskvand. Bæverens bo er som regel en hytte på vandløbsbredden, men kan også være gravet ind i bredden. Arten blev genindført i Danmark i 1999 og er under udbredelse. Formålet er at skabe natur, der giver bedre levevilkår for mange truede plante- og dyrearter.

Aktuelle observationer og registreringer:

På godkendelsestidspunktet for denne miljøgodkendelse foreligger ingen aktuelle registreringer af bilag IV-arter for den pågældende lokalitet.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på grundlag af det oplyste:

- At det areal, der omfattes af nybyggeri i forbindelse med projektets gennemførelse, hovedsagelig er almindelig omdriftsareal, og at inddragelsen til bebyggelse ikke vil påvirke bilag IV-arter.
- At der i forbindelse med projektets gennemførelse ikke vil ske øvrige ændringer i arealanvendelsen, som vil være væsentlige for Bilag IV-arters trivsel
- At driften af husdyrbruget, samlet set, ikke vil medføre beskadigelse, eller ødelæggelse af yngle-, eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er optaget i EF-habitatdirektivets bilag IV, litra a, samt ikke vil medføre ødelæggelse af de plantearter, som er optaget på EF-habitatdirektivets Bilag IV, litra b

Samlet vurdering af påvirkningen af vilde planter og dyr

De generelle beskyttelsesniveauer er i forhold til Kategori 1-, 2- og 3-Natur overholdt. Der ligger ingen stalde, eller lagre inden for 10 meter til Kategori 1-, 2- og 3-Natur.

Overholdelsen af BAT-emissionskravet til ammoniak og det generelle beskyttelsesniveau beskytter, som udgangspunkt, de kvælstoffølsomme naturtyper tilstrækkeligt mod kvælstofpåvirkning fra husdyrbrugets produktionsanlæg.

Den reelle ammoniakudledning fra husdyrbrugets anlæg vil afhænge af flere forhold, men ammoniakudledningen vil især kunne minimeres ved grundig og hyppig rengøring af overflader, som

husdyrgødningen afsættes på.

I forhold til påvirkningen af bilag IV-arter vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune, at husdyrbruget – ved overholdelse af de til enhver tid gældende generelle miljøregler og af de øvrige opstillede vilkår for miljøgodkendelsen og tillægget til miljøgodkendelsen - drives således, at påvirkningen på omgivelserne med luftbåren kvælstof fra produktionsanlægget minimeres til et acceptabelt niveau.

Det vurderes at ammoniakudledningen fra produktionsanlægget i sig selv og sammen med andre nærliggende husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de omkring liggende naturområder.

Endvidere vurderes det at det ikke på et konkret eksperimentelt videnskabeligt grundlag kan dokumenteres, at ammoniakpåvirkningen fra husdyrbruget vil medføre en påviselig biologisk ændring af egnens naturområder.

Påvirkning af jord grundvand og overfladevand

Reguleringen af arealer til udbringning af husdyrgødning sker gennem generelle regler uden krav om forudgående tilladelse eller godkendelse. Miljøvurderingen omfatter derfor alene den påvirkning som husdyrbrugets anlæg og aktiviteter derpå kan medføre.

Generelt er husdyrbrugets anlæg omfattet af kravene i husdyrgødningsbekendtgørelsen og ved Ringkøbing-Skjern Kommunes miljøtilsyn på husdyrbrugene føres der tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsen. Der er mulighed for, at der i godkendelser og tilladelser efter [§§ 16 a](#) og [16 b](#) i husdyrbrugsloven kan fastsættes vilkår, der er mere vidtgående end bekendtgørelsens regler.

Påvirkning fra staldanlæg:

Generelt skal husdyranlæg, herunder stalde, læskure m.v., være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted. Tilsvarende gælder for løbegårde og lignende, hvor der er en sådan koncentration af dyr, at næringsstofferne fra husdyrgødningen set over en årrække ikke kan udnyttes på arealet.

Det er kommunens vurdering, at når staldene er etableret med fast bund eller gulve udført af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt, og som kan modstå påvirkningerne fra dyrene og de anvendte redskaber, vil der ikke være en påvirkning af jord, grundvand eller overfladevand fra staldanlægget.

Staldene er desuden indrettet med et afløbssystem til opsamling af flydende husdyrgødning og restvand, jf. afløbsplanen i bilag 3

Påvirkning fra gødningsopbevaringsanlæg:

Der ændres ikke på gødningsopbevaringsanlæggene. Der er matrikulært overført to gyllebeholdere til ejendommen.

Gyllebeholderne er underlagt 10-års kontrol, hvor en kontrollant kontrollerer beholderens tæthed og kabler over og under terræn. Derudover er gyllebeholderne placeret sådan, at den er under dagligt opsyn for eventuelle revner, rust på synlige kabler, gylleudsivninger og andet. Ved påkørsel eller strejfen af gyllebeholderne med maskiner eller andet vil eventuelle revner blive tilset med det samme og udbedret straks. Hvis revnen ikke kan udbedres ved egen hjælp, vil beholderproducenten blive kontaktet om assistance.

Påvirkning fra foderopbevaringsanlæg:

I dette tillæg godkendes der en udvidelse af ensilagepladsen. Derudover sker der ikke nogen ændring i forhold til foderopbevaringsanlæg.

Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb

På et husdyrbrug kan der være forskellige typer af brugt vand og saft fra foder og husdyrgødning, som skal håndteres på forskellige måder. Definition af type, krav dertil og beskrivelse af den aktuelle håndtering på Nørhedevej 26, 6880 Tarm er samlet i nedenstående tabel.

Møddings- og ensilagesaft
Definition og krav: På møddingspladser, ensilagepladser og pladser til kalvehytter skal regnvand, som falder på pladserne og væske der løber fra saftgivende ensilage og fast gødning opsamles i en godkendt beholder og udbringes efter samme regler som gylle og fast gødning. Håndtering på husdyrbruget: Processpildevand fra driftbygninger ledes via gyllekanaler til gylletank. Overfladevand fra plads med kalvehytter og møddingsplads opsamles og ledes til gylletanken.
Restvand
Definition og krav: Mælkerumsvand samt vand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende fra almindelig landbrugsdrift. Væske fra ensilageopbevaringsanlæg med ikke-saftgivende ensilage og væske, der udelukkende er opsamlet fra ensilageopbevaringsanlæg senere end 1 måned fra ilægning af saftgivende ensilage. Restvand kan udsprinkles på landbrugsarealer med en afgrøde. Betingelserne i landbrugets byggeblad om udsprinkling af ensilagesaft og restvand skal være opfyldt. Opsamlingsstank til udsprinkling skal anmeldes til Ringkøbing-Skjern Kommune. Håndtering på husdyrbruget: Processpildevand fra driftbygninger ledes via gyllekanaler til gylletank. Fra den nye ensilageplads etableres et udsprinklingsanlæg, som skal dimensioneres og etableres i henhold til landbrugets byggeblad. Overfladevand fra køresiloer udsprinkles.

Der henvises desuden til afløbsplan i bilag 3.

Påvirkning fra opbevaring af bekæmpelsesmidler, olie og brændstof

Der sker ingen ændringer, så der henvises til miljøgodkendelsen dateret 23. september 2019.

Påvirkning af grundvand

Anlægget ligger i område med almindelige drikkevandsinteresser.

Håndtering og opbevaring af affald

Der sker ingen ændringer, så der henvises til miljøgodkendelsen dateret 23. september 2019.

Håndtering af unormale driftssituationer og uheld

Der sker ingen ændringer, så der henvises til miljøgodkendelsen dateret 23. september 2019.

Samlet vurdering af påvirkningen af jord, grundvand og overfladevand

Beskyttelsen af jord, grundvand og overfladevand imod påvirkninger fra driften af husdyrbrug er reguleret i husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der er generelle regler der skal overholdes, i forbindelse med etablering og drift af husdyrbrugets anlæg.

Overholdelsen af de generelle regler bliver kontrolleret gennem kommunens miljøtilsyn med husdyrbrugene, og der bliver ved hvert tilsyn foretaget en risikovurdering der anvendes til fastsættelse af tilsynsfrekvensen.

Der er til yderligere sikring imod forurening af jord, grundvand og overfladevand stillet vilkår til:

- Renholdelsen af de arealer der afleder vand til nedsivning eller recipient
- Vedligeholdelsen af afløb, pumper og andet som anvendes til spildevand, restvand og saftafløb
- Håndtering af spildevand, restvand og saftafløb
- Vask af landbrugsmaskiner
- Håndtering og opbevaring af affald.
- Opbevaring af brændstof, fyringsolie og medicin.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer på baggrund af oplysninger fra ansøger, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte jord, grundvand og overfladevand mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Påvirkning af naboer

Husdyrbruget kan påvirke naboer med lugt-, støj-, rystelses-, støv-, flue-, transport- og lysgener, uhygiejniske forhold.

Lugt

Lugtgenekriterierne betragtes som den maksimale, miljømæssige acceptable lugtgenebelastning fra en given kilde ved den pågældende områdetype.

Genekriterierne for lugt må maksimalt være:

- 5 OUE pr. m³ og 1 LE pr. m³ i byzone og sommerhusområder og fremtidigt byzone- eller sommerhusområde der er med i kommuneplanens rammedel.
- 7 OUE pr. m³ og 3 LE pr. m³ til samlet bebyggelse og i områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til:
  - Boligformål
  - Blandet bolig og erhvervsformål
  - Offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- 15 OUE pr. m³ og 10 LE pr. m³ ved beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften.

Desuden beregnes en konsekvenszone, som er det område hvor det erfaringsmæssigt har vist sig, at lugt kan registreres, og hvor ejere og beboere i beboelses bygninger derfor bliver orienteret

Kumulation af lugt

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 300 meter fra følgende:

- Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidig byzone- eller sommerhusområde.
- Områder i landzonen, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig- og erhvervsformål, offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Samlet bebyggelse

Der ligger ikke andre husdyrbrug nærmere end 100 meter fra nabobeboelse (beboelsesbygninger på ejendomme uden landbrugspligt, der ikke ejes af den ansvarlige for driften).

Geneafstanden skal derfor ikke forøges.

Beregninger

I ansøgningen beregnes en nødvendig geneafstand efter såvel Miljøstyrelsens lugtmodel og FMK-modellen på grundlag af produktionsarealets størrelse i m² i de enkelte staldafsnit og emissionsfaktorerne for de forskellige dyretyper og staldsystemer. Geneafstand korrigeres i forhold til placering af omboende og antal husdyrbrug i nærheden (kumulation).

I ansøgningen er der lavet følgende beregninger:

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand	Korrigeret geneafstand	Vægtet gennemsnits-afstand	Genekriterie overholdt
Nørhedevej 23 	0	FMK	127,8	127,8	282,6	Ja
Nørhedevej 19A 	0	NY	414,7	374,2	495,5	Ja
Kvong By, Kvong 	0	NY	598,7	568,7	5641,6	Ja

Konsekvenszone: 540 meter

Da konsekvenszonen er mindre end geneafstanden til byzone foretages der høring ud til denne afstand.

Den korrigerede geneafstand angiver den maksimale afstand, hvor geneniveauet kan overholdes. Denne skal være mindre end den vægtede gennemsnitsafstand til bebyggelsen, hvilket er overholdt for alle områder.

Idet de lovpligtige beskyttelsesniveau for lugtgener er overholdt, vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer og andre omkringboende.

Beregninger af lugtmissioner fra produktioner

Ansøgt drift								
Staldafsnit								
	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Kalvestald	747425	0	449,5	1885,0	0	449,5	1885,0	145
	747424	0	620,0	2600,0	0	620,0	2600,0	200
	747419	0	930,0	3900,0*	0	930,0	3900,0*	300
Kvier	747426	0	4216,0	17680,0	0	4216,0	17680,0	1360
	747429	0	4340,0	18200,0	0	4340,0	18200,0	1400
Kalvehytter	747432	0	124,0	520,0	0	124,0	520,0	40
	747437	0	2790,0	11700,0	0	2790,0	11700,0	900
Velfærdsstald	747439	0	511,5	2145,0	0	511,5	2145,0	165
	747438	0	1627,5	6825,0	0	1627,5	6825,0	525
nye kalvehytter	747440	0	232,5	975,0	0	232,5	975,0	75
kalvestald	747441	0	496,0	2080,0*	0	496,0	2080,0*	160
Sum			16337	68510*		16337	68510*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Nudrift								
Staldafsnit								
	Produktionsld	Antal måneder udegående	Lugt (LE/s)	Lugt (OU/s)	Effekt af teknologi (%)	Faktisk lugt (LE/s)	Faktisk lugt (OU/s)	Produktionsareal (m ²)
Kalvestald								
	747422	0	1705,0	7150,0*	0	1705,0	7150,0*	550
	747420	0	620,0	2600,0*	0	620,0	2600,0*	200
Kvier								
	747427	0	4216,0	17680,0	0	4216,0	17680,0	1360
Kostald								
	747430	0	4340,0	18200,0	0	4340,0	18200,0	1400
Kalvehytter								
	747434	0	124,0	520,0	0	124,0	520,0	40
Sygeboks								
	747435	0	49,6	208,0	0	49,6	208,0	16
Velfærdsstald								
	747442	0	3100,0	13000,0	0	3100,0	13000,0	1000
Sum			14154,6	59358*		14154,6	59358*	

*Lugten kommer fra flexgrupper, hvor den højeste lugt fra hver flexgruppe er valgt.

Gyllebeholdere nærmere end 300 meter fra beboelse.

Det er et lovkrav, at gyllebeholdere der indeholder husdyrgødning af svin eller kødædende pelsdyr og ligger mindre end 300 m fra nabobebyggelse på etableringstidspunktet, skal være forsynet med fast overdækning. Medmindre de er lovligt etableret før den 1. januar 2007 eller godkendt før 1. januar 2007.

Ny gylletank 2: Der ligger ikke beboelser indenfor 300 meter fra husdyrbrugets gyllebeholdere. Der er dog stillet vilkår om teltoverdækning, da teltoverdækningen anvendes som ammoniakreducerende virkemiddel.

Ny gylletank 1: Der ligger beboelse indenfor 300 meter fra husdyrbrugets ny gylletank 1. Beholderne er opført inden 1. januar 2007, og er derfor ikke omfattet af kravet om fast overdækning. Der er dog stillet vilkår om teltoverdækning, da teltoverdækningen anvendes som ammoniakreducerende virkemiddel.

Gyllebeholder 1: Der ligger beboelse indenfor 300 meter fra husdyrbrugets gyllebeholder 1. Beholderne er opført efter 1. januar 2007. Der er derfor krav om, at beholderen skal være forsynet med teltoverdækning, hvis de anvendes til gylle fra svin, kødædende pelsdyr eller biogasgylle med indhold af gylle fra svin eller kødædende pelsdyr. Der er stillet vilkår herom i tillægsgodkendelsen. Teltoverdækningen anvendes som ammoniakreducerende virkemiddel.

Støj og rystelser

I forbindelse med dette tillæg sker der ikke ændringer i forhold til støj og rystelser, der henvises til miljøgodkendelsen dateret den 23. september 2019.

Lys

I forbindelse med dette tillæg sker der ikke ændringer i forhold til lys, der henvises til miljøgodkendelsen dateret den 23. september 2019.

Fluer og skadedyr

I forbindelse med dette tillæg sker der ikke ændringer i forhold til fluer og skadedyr, der henvises til miljøgodkendelsen dateret den 23. september 2019.

Støv

I forbindelse med dette tillæg sker der ikke ændringer i forhold til støv, der henvises til miljøgodkendelsen dateret den 23. september 2019.

Transport

I forbindelse med dette tillæg sker der ikke ændringer i forhold til transport, der henvises til miljøgodkendelsen dateret den 23. september 2019.

Døde dyr

I forbindelse med dette tillæg sker der ikke ændringer i forhold til opbevaring af døde dyr, der henvises til miljøgodkendelsen dateret den 23. september 2019.

Samlet vurdering af påvirkning af nabogener

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at de stillede vilkår, samt generel lovgivning og kommunens tilsyn med husdyrbrug er tilstrækkelig til at beskytte naboer mod væsentlige påvirkninger, som følge af husdyrbrugets drift.

Anvendelse af BAT (bedste tilgængelige teknik)

Forebyggelse og begrænsning af forurening på husdyrbrug skal først og fremmest ske ved anvendelse af bedst tilgængelige teknik herunder renere teknologi, f.eks. mindre forurenende anlæg, processer og råvarer.

BAT fastlægges ud fra en overordnet vurdering af, hvad der er teknisk og økonomisk muligt for de forskellige husdyrbrancher. Det er altså ikke den enkelte landmands økonomi, som ligger til grund for kommunens vurdering.

Vurderingen af BAT i §16a miljøgodkendelser skal ske i forhold til følgende områder:

Staldindretning

Management

Foder

Forbrug af vand og energi

Opbevaring og udbringning af husdyrgødning

Anvendelse af bedste teknik til reduktion af ammoniakemissionen

I godkendelser og tilladelser til husdyrbrug med en samlet ammoniakemission på mere end 750 kg NH₃-N pr. år skal der fastsættes vilkår til opfyldelse af krav til den maksimale ammoniakemission ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)

Miljøstyrelsen har udmeldt, at kommunerne ikke skal anvende BAT-konklusionerne, med de meget omfattende baggrundsdokumenter, ved fastlæggelse af bedste tilgængelige teknik. I stedet skal kommunerne anvende de regler i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, der bliver fastsat med henblik på at implementere BAT-konklusionerne. Fra 1. august 2017 er der efter denne model fastsat en række generelle regler om BAT, der skal sikre denne implementering herunder bindende BAT-krav om ammoniakreduktion fastsat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, regler om BAT i forhold til andet end ammoniak, generelle regler om miljøledelse mv.

Kravet til den maksimale emission af NH₃-N pr. år (BAT) omfatter hele husdyrbruget, men kravet til det enkelte staldafsnit afhænger af, om staldafsnittet betragtes som nyt eller eksisterende. Miljøstyrelsen har udarbejdet emissionsgrænseværdier for ammoniak for de fleste typer af eksisterende stalde og nye stalde.

BAT-krav er i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen angivet som den maksimale ammoniakemission i kg NH₃-N pr. m² produktionsareal pr. år for de forskellige dyretyper og staldsystemer.

Ringkøbing-Skjern Kommune tager ved fastlæggelsen af BAT-niveauet for husdyrbruget udgangspunkt i disse emissionsgrænseværdier. Fastlæggelsen af BAT-niveauet sker i samarbejde med landmandens konsulent.

Emissionsgrænseværdi for ammoniak

BAT-krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde:

BAT krav opnåelig ved anvendelse af BAT for nye og eksisterende stalde				
Staldnavn	Navn på dyretype og staldsystem eller flexgruppe	Forudsætning for BAT-beregning	BAT krav ved ny stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år))	BAT krav ved eksisterende stald (kg NH ₃ -N / (m ² · år)) ^c
Kalvestald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Kalvestald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kalvestald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Kvier	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kostald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	1,16
Kalvehytter	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Eksisterende staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,84	0,84
Forlængelse af kostald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Ikke realiseret staldafsnit, BAT-krav fastsat i tidligere afgørelse	0,89	0,89
Velfærdsstald	Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	1,16
Velfærdsstald	Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,89	0,89
nye kalvehytter	Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84
kalvestald	Alle kvæg; Dybstrøelse ^a	Nyt (inkl. renoveret) staldafsnit	0,84	0,84

I ansøgningssystemet er der beregnet ammoniaktabet pr. produktion, som er opnåelig ved anvendelse af BAT på husdyrbruget.

Ammoniaktab pr. produktion opnåelig ved anvendelse af BAT						
Produktion	BAT krav		Korrektionsfaktor for udegående	Vejl. sum (kg NH ₃ -N / år)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N / år)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N / år)
	Areal (m ²)	(kg NH ₃ -N / (m ² · år))				
(#747419) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	300	0,84	1	252		
(#747424) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	200	1,16	1	232		
(#747425) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	145	0,89	1	129		
(#747426) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1360	1,16	1	1578		
(#747429) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	1400	1,16	1	1624		
(#747432) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	40	0,84	1	34		
(#747437) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	900	0,89	1	801		
(#747438) Malkekøer, kvier og stude. Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	525	0,89	1	467		
(#747439) Malkekøer, kvier og stude. Fast drænet gulv med skraber og ajleafløb	165	0,89	1	147		
(#747440) Kalve, (under 6 mdr.). Dybstrøelse	75	0,84	1	63		
(#747441) Flexgruppe: Alle kvæg; Dybstrøelse	160	0,84	1	134		

Den vejledende BAT-emissionsgrænseværdi er beregnet til 5461 kg NH₃-N/år for staldene. Emissionsværdien for opbevaringslagrene er 799 kg NH₃-N/år.

Det samlede BAT-krav for bedriften er derfor 6260 kg NH₃-N/år.

Ammoniakemissionen ved det ansøgte projekt er ifølge ansøgningen 6160 kg NH₃-N/år. Der anvendes følgende ammoniakreducerende tiltag: Alle 3 gyllebeholdere skal have teltoverdækning, hvilket reducere ammoniakemissionen med 50 % fra gyllebeholderne.

Den beregnede BAT-emissionsgrænseværdi er således overholdt.

Samlet BAT beregning			
	Stalde	Lagre	Total
Samlet BAT krav (kg NH ₃ -N /år)	5461	799	6260
Faktisk emission (kg NH ₃ -N /år)	5642	518	6160
Forskel (kg NH ₃ -N /år)	-	-	100
Vejledende BAT Overholdt?	-	-	Ja

Staldindretning

Der godkendes mindre ændringer i de eksisterende stalde. I kalvestalden godkendes der 145 m² sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal) og i velfærdsstalden godkendes der 525 m² sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal). Disse staldsystemer lever ikke op til BAT, men da der teltoverdækkes to gyllebeholdere, vil BAT-kravet være overholdt på ejendomsniveau.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte projekt anvender staldteknikker, som er beskrevet i Miljøstyrelsens teknologiblade og at BAT er overholdt for husdyrbruget.

Management

- Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse.
- Medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket ansvar der dermed følger.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Gyllen analyseres for indhold af kvælstof og fosfor.
- Rengøring i og omkring siloer og bygninger foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold.
- I forbindelse med indretningen af produktionsanlægget er der fokus på, at indretningen tager hensyn til en rationel drift, af hensyn til ressource forbruget i driften og af hensyn til de daglige arbejdsgange.
- Sigtet med anlægget er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt er fokus på hvilke staldsystemer, der er bedst anvendelig i relation til miljø, arbejdsforbrug og dyrevelfærd for at fremtidssikre virksomheden.
- På bedriften er der udarbejdet beredskabsplan, således at skade ved uheld kan minimeres.
- Der er faste procedurer/rutiner i forhold til bortskaffelse af bedriftens spild- og affaldsstoffer, levering af foder, transporter m.m.

Der stræbes efter at leve op til målene for godt landmandskab. Dette betyder bl.a.:

- At hjælpestoffer som gødning, plantebeskyttelsesmidler, medicin og energi bruges under hensyntagen til miljø og sundhed.
- At brugen af næringsstoffer optimeres på ejendomsniveau under hensyntagen til afgrødernes behov og det økonomiske afkast.
- At der sikres en høj udnyttelse af næringsstoffer ved udarbejdelse af mark- og gødningsplaner. Herved sikres, at tildeling af kunst- og husdyrgødning sker ud fra afgrødernes behov og næringsstofnorm på den enkelte mark, således der sker mindst muligt tab til det omgivende miljø. Endvidere laves der en årlig opgørelse i form af gødningsregnskaber over at forbruget gødning ikke er større end normerne foreskriver.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer således, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. management

Foder

- Foderproduktion og indkøb af foder sker på grundlag af foderplanlægning.

- Der udarbejdes foderplaner og med anvendelse af nyeste viden indenfor fodring. Herved optimeres fodringen så unødigt forbrug af råvarer undgås.

Ringkøbing-Skjern Kommune vurderer, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. foder.

Forbrug af energi og vand

Vand:

- Vandforbruget registreres løbende, med henblik på at kunne identificere lækager.
- Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.
- Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

Energi:

Belysning:

- Udendørs belysning er dagslysstyret eller har bevægelsessensor, hvorved unødvendigt energi forbrug undgås.
- Der anvendes hovedsagelig lavenergi-belysning på bedriften og ed udskiftning af eksisterende armatur vil der være fokus på energiforbruget.
- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.

Ventilation:

- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.

Øvrige:

- Elforbruget registreres månedligt. Dette giver fokus på forbruget, og muligheder for at reducere dette.
- Der er etableret varmegenvinding i forbindelse med mælkenedkølingen. Varmen anvendes til at opvarme stuehuset. Eller til opvarmning af brugsvand i stuehus.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Frekvensstyrret vakuumpumpe, minimere støj og energi forbrug.
- Gylletankene er overdækket og der er dermed ikke tilførsel af regnvand til gylletanken. Dette reducerer antallet af transporter, og derved energiforbruget i forbindelse med udkørsel af gyllen.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. energi og vand for den type drift.

Opbevaring og behandling af husdyrgødning

Gylletank 1 er godkendt på naboejendommen i 1996. Gylletank 2 er godkendt på en bygningsløs ejendom i en landzonetilladelse i december 2021. Begge gylletanke er efterfølgende matrikulært lagt ind under ejendommen på Nørhedevej 26, Tarm. Gyllebeholderen fremgår derfor kun i ansøgt drift, men som eksisterende gyllebeholdere, da de ikke tidligere var en del af denne ejendom. Teltoverdækningen på de to nye gylletanke er ikke tidligere blevet anvendt som virkemiddel.

Fast møg/dybstrøelse:

- Dybstrøelse leveres til biogas
- Fast møg opbevares på møddingsplads med opsamling af vand til gylletanken, inden afhentningen. Dette minimerer udvaskningen af nitrat.
- Fast husdyrgødning og dybstrøelse uden daglig tilførsel overdækkes med kompostdug, presenning eller plastik, hvilket reducerer ammoniak emissionen.
- Dybstrøelse udbringes direkte ud fra stald til udbringning på mark xx gange pr. år.

Gylle:

- Flydende husdyrgødning afsættes til biogas og der modtages afgasset gylle retur.
- Gyllen opbevares i tætte gylletanke og udbringes på markerne ud fra afgrødens behov på den enkelte mark. Herved optimeres optagelsen af næringsstoffer og udvaskningen af nitrat samt udledningen af fosfor minimeres.
- Årligt efterses tæthed af overjordisk del og kabler på gyllebeholdere for intakt beskyttelse og eventuelle brud. Ved skader kontaktes leverandøren.
- Tanken tømmes ca. en gang årligt for indvendig inspektion. Inspektionen foretages stående uden for tanken.
- Årligt efterses inspektionsbrønd ved gylletank, for om der er vand der lugter eller som ser ud til at være med gyllerester. Ved tegn på utætheder kontaktes leverandøren.
- Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
- Der er fast overdækning af gylletanken. Dette reducerer ammoniakfordampningen.
- Tankene er tilmeldt de lovpligtige eftersyn, hvilket betyder, at tanken hvert 10. år bliver kontrolleret af autoriseret kontrollant for, om tanken opfylder krav til holdbarhed, tæthed og styrke.

Forarbejdning af husdyrgødning

- Afgasning af gylle og dybstrøelse i biogasanlæg

Vurdering

Teknologien bidrager til en væsentlig reduktion af drivhusgasemissionen, fordi biogasanlæg producerer CO₂-neutral energi og samtidig bidrager til at reducere metan- og lattergasudledning fra håndtering af husdyrgødning. Endvidere bidrager afgasning til en reduktion af lugtudledning fra udbragt gylle og øger udnyttelsen af kvælstof

Udbringning af husdyrgødning

- Flydende husdyrgødning udbringes ved slangeudlægning eller nedfældning. Disse udbringningsmetoder er blandt de bedste mht. at reducerer ammoniak emissionen fra det udbragte husdyrgødning.
- Al gylle nedfældes på sort jord og i græsmarker eller der anvendes en teknik, som kan reducere ammoniakfordampningen med samme effekt som nedfældning på den pågældende arealtype (fx forsuring).
- Husdyrgødningen udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode og behov, hvilket medfører maksimal udnyttelse af næringsstoffer.
- Husdyrgødning udbringes under hensyn til de generelle regler, og foregår i videst muligt omfang efter godt landmandskab, hvilket vil sige, at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

- I forbindelse med udbringning af husdyrgødning er der fokus på at holde en passende afstand til områder, hvor der er risiko for afstrømning til vandløb, vandboringer, osv. Derved mindskes risikoen for tab af fosfor og nitrat, samt forurening af vandmiljøet.

Det er Ringkøbing-Skjern Kommune vurdering, at det ansøgte overholder niveauet for BAT m.h.t. Opbevaring af husdyrgødning.

Alternativer og fravalg BAT

Der er ikke foretaget en vurdering af fravalg, da BAT-emissionskravet er overholdt, med en overimplementering på 100 kg N/år.

Kommunen vurderer, at ansøgningen lever op til BAT-kravene for denne type af husdyrproduktion. Det er derfor ikke påkrævet at anvende yderligere teknikker.

Alternative løsninger

Ansøger har oplyst

Den ansøgte løsning er valgt, idet den giver den optimale løsning indenfor de eksisterende fysiske og økonomiske rammer, som landmanden har til rådighed. Udvidelserne finder sted i forlængelse af eksisterende staldanlæg på ejendommen.

I forhold til det omgivende landskab, naboer og andre interessenter i området, giver den valgte løsning, det bedste samlede helhedsindtryk af husdyrbruget efter udvidelsen.

0-alternativ

Det er Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, som følge af ansøgte projekt, ikke vil påvirke omgivelserne væsentligt (se den øvrige del af miljøvurderingen).

Det er endvidere, Ringkøbing-Skjern Kommunes vurdering, at de socioøkonomiske konsekvenser af 0-alternativet (fastholdelse af konstant produktionsniveau), vil være en begyndende afvikling af produktionen.

Samfundsmæssigt vil 0-alternativet, derfor kunne betyde færre arbejdspladser, dels på slagterierne, men også i virksomheder, såsom vognmænd, foderstoffer m.fl..

Det kan, som følge af 0-alternativ, forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om, at husdyrbruget for egen regning skal eftervise, at de stillede støj- og vibrationskrav er overholdt, såfremt tilsynsmyndigheden skønner, at eventuelle klager vedrørende støj og rystelser fra husdyrbruget, er velbegrundede.

Der er tilsvarende stillet vilkår om, at tilsynsmyndigheden kan kræve, at husdyrbruget foretager undersøgelse af lugtkilder, hvis det skønnes, at eventuelle klager over lugt fra anlægget, er velbegrundede.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Ringkøbing-Skjern Kommune at:

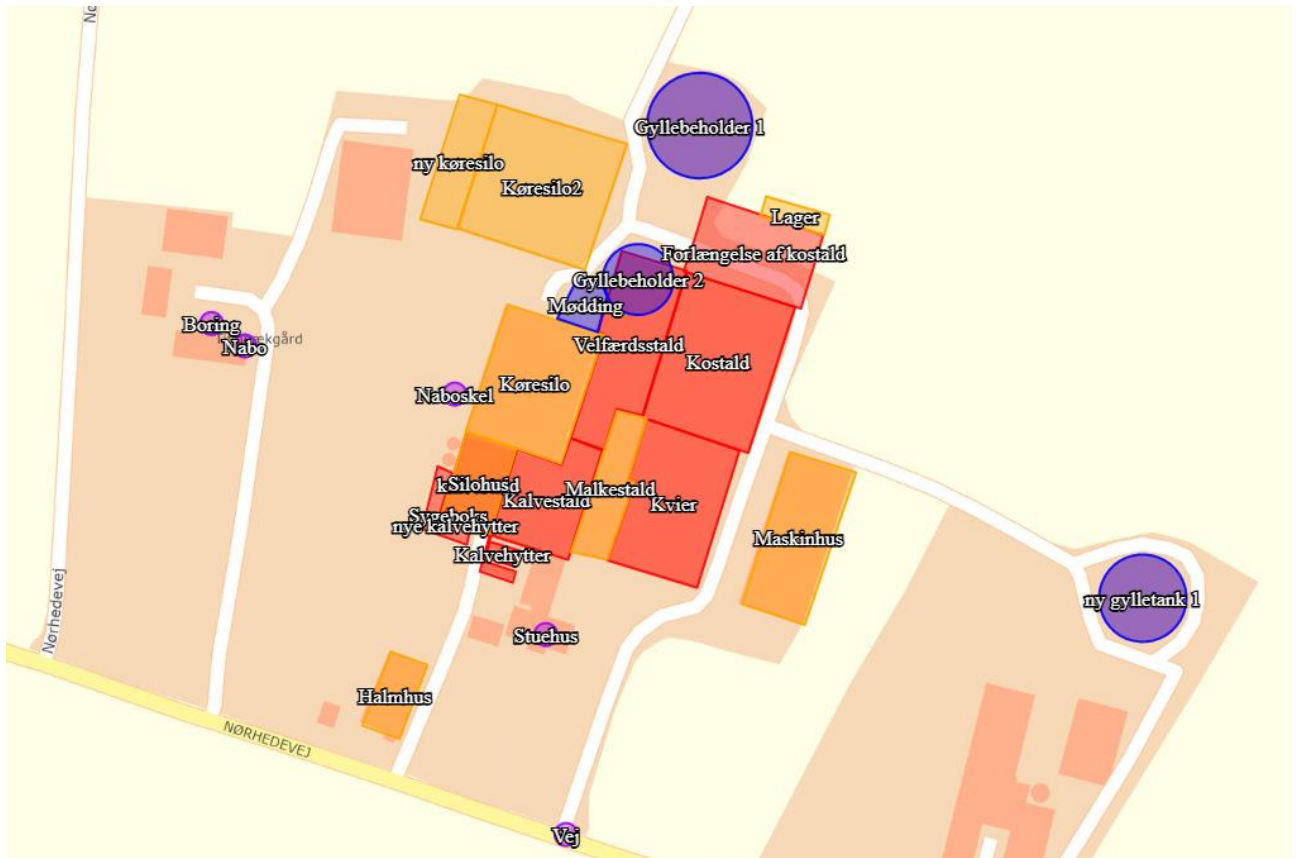
De ansøgte ændringer beskrevet i ansøgningen kan tillades, idet ændringerne og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, Kategori 1-, 2- og 3-Natur samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Derudover er det vurderet, at udvidelsen og det samlede husdyrbrug ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af § 3-områder, eller andre naturområder som er beskyttet mod tilstandsændring, fredet, udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde, eller særlig sårbar overfor næringsstofpåvirkning.

Endvidere er det vurderet, at det ansøgte projekt og det samlede husdyrbrug ikke vil have væsentlig virkning på de bestande af vilde planter, dyr (herunder Bilag IV-arter), eller deres levesteder, som de ovennævnte områder er udpeget på baggrund af.

Der anvendes den bedst tilgængelige teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

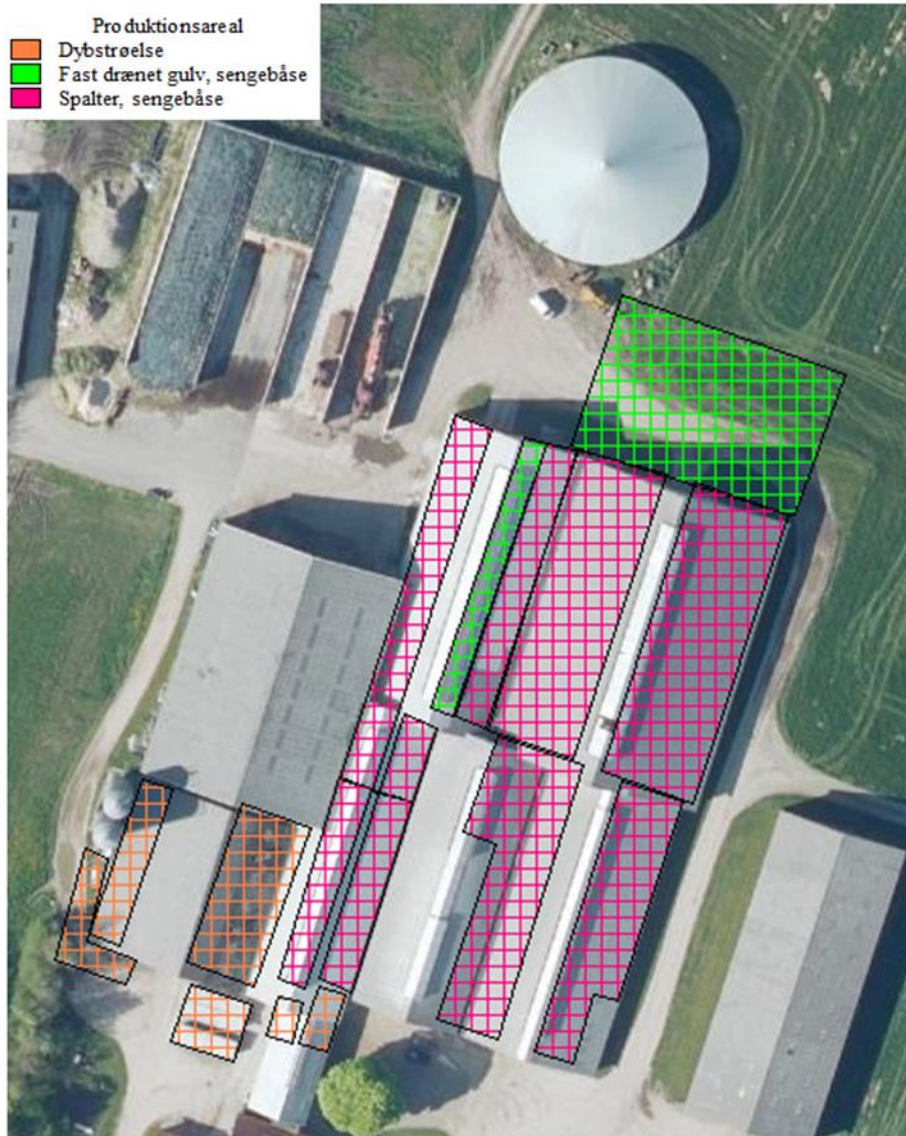
Bilag 1: Bygningsoversigt + ny matrikel grænse

Ny matrikelgrænse

Bilag 2: Produktionsareal

Bilag 3: Afløbsplan

Bilag 6: Natur

